

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ "ΕΚΚΛΗΣΙΑ,"

ΕΤΟΣ Ζ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1958

ΛΙΘ. 6

Η ΠΡΟΣΚΥΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Εἰς τὸ μέσον τοῦ σταδίου τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, κατὰ τὴν Γ' Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν, προβάλλεται εἰς τοὺς πιστοὺς ὁ Τίμιος τοῦ Κυρίου Σταυρὸς εἰς ἀσπασμόν. Ἐπειδὴ κατὰ τὴν μεγάλην Τεσσαρακοστὴν οἱ πιστοὶ ὑποβάλλονται εἰς περισσοτέραν πνευματικὴν ἄσκησιν, προσευχόμενοι, νηστεύοντες καὶ ἀγαθοποιῶντες, διὰ ταῦτα ὄρισεν ἡ ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία, ὅπως προβάλληται ὁ Ζωηφόρος τοῦ Σωτήρος Σταυρὸς εἰς ἀσπασμόν, ὥστε, ἐνισχυόμενοι εἰς τὸν πνευματικὸν ἀγῶνα τῆς ἀκλήσεως τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν, νὰ προετοιμασθῶσιν, ἵνα ἀξίως παρακολουθήσωσι τὰς ἀκολουθίας τῶν Ἀχράντων Παθῶν τοῦ Χριστοῦ.

Ὅλαι αἱ ἀκολουθίαι τῆς μεγάλης Τεσσαρακοστῆς εἰς τὴν ἔξαρσιν τῆς σταυρώσεως τοῦ Κυρίου ἀποβλέπουν. Τὸ σταυρικὸν τοῦ Χριστοῦ πάθος ἀποτελεῖ τὴν κυρίαν ὑπόθεσιν τῶν προσευχῶν καὶ τῶν κατασκευῶν δεήσεων τῆς Ἐκκλησίας. Ἐἶναι τὸ κεντρικὸν σημεῖον, πέριξ τοῦ ὁποῦ ἐναλλάσσονται αἱ πρωῶναι καὶ ἔσπερναὶ ἀκολουθίαι τῆς Μεγάλης ἰδία Τεσσαρακοστῆς.

Κατ' ἐξοχὴν τὴν ἡμέραν τῆς Σταυροπροσκυνήσεως οἱ πιστοὶ θ' ἀκούσωσιν ὑπέροχα τροπάρια, ἐν οἷς ἐξαίρεται ἡ σημασία τοῦ ζωοπαρόχου τοῦ Σταυροῦ Ἑύλου καὶ ἡ ἀνυπολόγιστος ἀξία τοῦ σταυρικοῦ πάθους τοῦ Χριστοῦ.

«Χαίροις ὁ ζωηφόρος Σταυρὸς τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ὠραῖος παράδεισος, τὸ ξύλον τῆς ἀφθαρσίας, τὸ ἐξανθήσαν ἡμῖν, αἰωνίου δόξης τὴν ἀπόλαυσιν ..., ὅπλον ἀκαταμάχητον, κραταίωμα ἀρορηκτον, τῶν Βασιλέων τὸ νίκος, τῶν ἱερέων τὸ καύχημα».

«Τῆς εὐσεβείας τὸ ἀήττητον τρόπαιον, ἡ θύρα τοῦ Παραδείσου, ὁ τῶν πιστῶν στηριγμός, τὸ τῆς Ἐκκλησίας περιτείχισμα».

«Ἐκκλησίας ἐδραίωμα, Βασιλέων κραταίωμα, μοναζόντων καύχημα καὶ διάσωσμα, σὺ εἶ Σταυρὲ πανσεβάσμιε».

«Τὸν Σταυρὸν Σου προσκυνοῦμεν, Δέσποτα, καὶ τὴν ἁγίαν Σου Ἀνάστασιν δοξάζομεν».

Οἱ πιστοὶ γονυκλινεῖς ὑποδέχονται ἐν μέσῳ πολλῶν ἀνθέων τὸν ζωοποιὸν Σταυρὸν. Μετὰ βαθυτάτης πίστεως καὶ εὐλαβείας ἀσπάζονται αὐτόν. Εἶναι ἱερὸν σύμβολον τῆς προσενεχθείσης ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ θυσίας χάριν τῆς σωτηρίας πάντων ἡμῶν. Ὅλοι ἐπικαλοῦνται τὴν χάριν Του, τὴν βοήθειάν Του, τὸν ἁγιασμόν Του.

Πρὸς τὸν Τίμιον Σταυρὸν ἀτενίζοντες, κατανοοῦμεν βαθύτερον τί προσέφερεν ὁ Χριστὸς χάριν ἡμῶν, πῶς ἔπαθε καὶ ἑσταυρώθη, ἵνα ἡμᾶς λυτρώσῃ ἐκ τῆς ἁμαρτίας. Πλησίον τοῦ ζωηφόρου Σταυροῦ αἰσθανόμεθα περισσότερον τὴν ἄπειρον ἀγάπην τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Σταυρὸς μὲ τὸ ἐκχυθὲν ἐπ' αὐτοῦ αἷμα τοῦ Χριστοῦ καθαγιάζεται, καθιστάμενος «ὄπλον ἀκαταμάχητον» παντὸς εὐσεβοῦς Χριστιανοῦ. Εἴμεθα ὅλοι ἁμαρτωλοὶ, βεβαρυνμένοι μὲ τόσας ἀτελείας, ἀδυναμίας, ἁμαρτίας καὶ πάθη. Ἡ ἔλλειψις θάρρους καὶ τῆς πνευματικῆς δυνάμεως ἐπανξάνει τὴν δειλίαν καὶ τοὺς φόβους μας. Παραπαύομεν πολλάκις, δυσανασχετοῦμεν μὲ τὴν παροῦσαν κατάστασιν τοῦ κόσμου, γογγύζομεν μὲ τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἀδικίας καὶ τοῦ μίσους, ἀπελπίζομεθα εὐκόλως μὲ τὴν συνάντησιν ἀντιξοοτήτων εἰς τὸν βίον μας. Οὐδαμοῦ συναντῶμεν βεβαίαν ἐλπίδα ἀνορθώσεως, ἐπειδὴ τὰς περισσοτέρας φορὰς λησμονοῦμεν τὸν Θεὸν καὶ ἀπιστοῦμεθα ἐκ τοῦ ἔργου τῆς λυτρώσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Ἀλλοιοῦται μὲ τὰς ἐχθρότητας καὶ τὰ δίκαια τῶν ἰσχυροτέρων ἢ ὄψις τοῦ κόσμου. Ἡ ἀνθρωπότης μὲ τὰ μηχανικὰ μέσα καὶ τὰς ἐφευρέσεις τῶν μεθόδων τοῦ κακοῦ χαράσσει ἀντίθετον πρὸς τὸν Χριστιανισμόν πορείαν. Ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ καλύπτεται μὲ τόσα πάθη, ὥστε ἀδυνατεῖ νὰ ὑψωθῇ. Ἡ δύναμις τοῦ κακοῦ διαλύει ὅ,τι καλὸν καὶ ἀγαθὸν ἐνεφάνισεν ὁ πολιτισμὸς. Ἐχομεν τὸν θησαυρὸν, ἀλλ' ἀγνοοῦμεν τὴν ἀξίαν του, ἀλλαγοῦ ἐπιζητοῦμεν τὴν δικαίαν ἡμῶν ἀνάπαυσιν. Καὶ ὅμως ὁ Ἐσταυρωμένος Ἰησοῦς ἐξακολουθεῖ ἀδιακόπως νὰ κροῖ τὴν θύραν μιᾶς ἐκάστης ψυχῆς καὶ νὰ μαρτυρῇ τίνι τρόπῳ δυνάμεθα νὰ ἐπανεύρωμεν τὸν ἀληθῆ προσανατολισμόν μας.

Κατ' ἐξοχὴν σήμερον ὡς προσευχηθῶμεν θερμότερον. Ἀποκαλύψομεν τὸ ἐσωτερικὸν μας εἰς τὸν Χριστόν. Ἡ ἀγάπη Του,

ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΕΥΔΟΚΙΑΣ

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΔΙΠΛΗ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΦΥΛΗΣ ΜΑΣ

Πῶς τὸν ἐώρταζον οἱ σκλάβοι τῆς Ἑπτανήσου.
Ἡ πρωτοπορεία τοῦ Κλήρου εἰς τὸν ἀγῶνα.
Τὶ ἔλεγον οἱ ἱερεῖς διανέμοντες τὸ ἀντίδωρον.

Η ΣΚΕΨΙΣ ΜΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΗΡΩΪΚΗΝ ΚΥΠΡΟΝ

Τὸ πανηγυρικὸ σάλπισμα τῆς χριστιανικῆς ἀνθρωπότητος ἐξαγγέλλει εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης καὶ πάλιν τὸ θαῦμα τῆς Θείας εὐδοκίας. Καὶ ὁ χαιρετισμὸς τοῦ ἀρχαγγέλου, ποῦ στέκεται ἐκστατικὸς μπροστὰ στὴν ὠραιότητα τῆς παρθενίας τῆς κόρης τῆς ταπεινῆς Ναζαρέτ, ἐνώνει τὸν παλμὸ τῶν χριστιανικῶν καρδιῶν. Καὶ ἡ ἀτμόσφαιρα γύρω μας πληροῦται ἀπὸ τὸν θεῖο ὕμνο:

«Χαῖρε, κεχαριτωμένη Μαρία, ὁ Κύριος μετὰ Σοῦ».

Ἡ χάρις, ποῦ εὐαγγελίσθηκε ὁ Γαβριήλ, παραμένει στὸ πέραςμα τῶν αἰῶνων ὡς ὁ συγκινητικώτερος ἀπελευθερωτικὸς παιᾶνας. Ὁ Εὐαγγελισμὸς σάλπισμα σωτηρίας τῆς ἀνθρωπότητος. Ἄλλὰ καὶ διπλὸς συναγερμὸς τῆς ἐλληνικῆς χριστιανικῆς ψυχῆς. Προμήνυμα λυτρώσεως ἀπὸ τὸ ἄχθος τῆς προπατορικῆς ἀμαρτίας

ὡς ἀπέραντος, θὰ περιλάβῃ καὶ τὰς ἰδικὰς μας ψυχὰς. Ἐφ' ὅσον πιστεύομεν εἰς Αὐτόν, ὡς Σωτῆρά μας, θὰ μᾶς συγχωρήσῃ, θὰ μᾶς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τοὺς φόβους καὶ θὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ πλεύσωμεν καλῶς τὸ πέλαγος τοῦ βίου μας, ἄνευ καταποντισμῶν καὶ ναυαγίων.

Εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ στηρίζομεν ὅλας τὰς ἐλπίδας μας. Τὰς ἀβεβαιότητας τοῦ μέλλοντος καὶ τὰς ἀνησυχίας μας ἀντικρύζομεν, στηριζόμενοι εἰς τὴν ἄπειρον ἀγάπην Του, τὴν θυσίαν Του, τὴν διαρκῆ παρουσίαν καὶ εὐλογίαν Του.

Τὸν Τιμιὸν Σταυρὸν καθιστῶμεν ἱερὸν φυλακτήριον, θυρεὸν τῆς πίστεώς μας, κόσμημα τῆς ψυχῆς μας, ἅγιον σύμβολον πάσης ἀνωτέρας θυσίας καὶ σκληρᾶς δοκιμασίας. Ὡς μετὰ τὴν σταύρωσιν τοῦ Χριστοῦ ἐπηκολούθησεν ἡ νίκη κατὰ τοῦ διαβόλου καὶ ἡ Ἀνάστασις, οὕτω καὶ ἡμεῖς διὰ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἀνιστάμεθα ἐκ τῆς ἀμαρτίας, ἀπαλασσόμεθα ἐξ αὐτῆς, νικῶμεν καὶ θριαμβεύομεν ἐν μέσῳ γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ὑψούμεθα κοὶ σωζόμεθα.

† Ὁ Παραμυθίας, Φιλιππῶν καὶ Γηρομερίου ΤΙΤΟΣ

και εξόρμησις ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τὰ βαρεῖα δεσμὰ ἐνὸς ἀλλοπίστου και σκληροῦ δεσπότη και τυράννου. Ἀδελφωμένες ἡ θρησκεία ἡ χριστιανικὴ και ἡ πατρις ἡ ἑλληνικὴ. Σύμμαχοι και συνοδοιπόροι ὁ Σταυρὸς και τὸ Σπαθί. Και ἐπὶ κεφαλῆς τῆς μεγάλης ἐθνικῆς ἐξορμήσεως τῆς ἡμέρας αὐτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ὁ κλῆρος. Αὐτὴ ἡ ἐξόρμησις ἀπὸ τὴν θρυλικὴ μονὴ τῆς Ἀγίας Λαύρας με τὸν Παλαιῶν Πατρῶν ἐπὶ κεφαλῆς καθιέρωσε στενώτατο τὸν δεσμὸ ἐκκλησίας και πατρίδος. Και ὁ ἀγῶνας τοῦ ράσου, με τὸ αἷμα ποῦ τὸ ἔβαψε, καθηγίασε τὸν δεσμὸ αὐτόν, ὥστε ἡ ἰδέα τῆς πατρίδος νὰ εἶναι ἀλληλένδετος με τὴν ἔννοια τῆς θρησκείας.

Ὁ Εὐαγγελισμὸς μεγάλη διπλῆ γιορτὴ τῆς ἑλληνικῆς χριστιανικῆς φυλῆς. Ἡ ἑλληνικὴ πατρις ἐγνώρισε συμφορὲς και περιπέτειες δεινές. Ἀντιμετώπισε σκληροὺς και βαρβάρους κατακτητῆς. Στάθηκε ὅμως ὑπερήφανη και ἀκλόνητη κάτω ἀπὸ τὰ ἄβυλα φτερά τοῦ ἀπαστράπτοντος ἀρχαγγέλου, ποῦ ἐστάλη διὰ νὰ φέρῃ τὸν εὐαγγελισμὸ τῆς ἀνθρωπίνης σωτηρίας. Ἡ ἐκλεκτὴ ἀειπάρθενος Παναγία στάθηκε κι' αὐτὴ ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν ἐκλεκτῶν πιστῶν τοῦ πεφιλημένου Ἰοῦ της Θεοῦ. Και δὲν ἐδειλίασε και δὲν ἐκάμφθη ποτὲ ἡ φυλὴ ἡ ἑλληνικὴ στὸ πέρασμα τῶν χρόνων με τὴν βοήθεια πάντοτε τῆς κεχαριτωμένης Μαρίας, τῆς Θεοτόκου.

Ἡ Εὐαγγελίστρια παρέμεινε ἡ κατ' ἐξοχὴν Παναγία τῶν Ἑλλήνων και ὁ ἑορτασμὸς τῆς ἡμέρας τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἐδημιουργήθη ὡς ὁ ἑορτασμὸς τῆς χριστιανικῆς πίστεως και τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος.

*

Πλῆθος τῶν κατακτητῶν, ποῦ ἀντιμετώπισε ἡ φυλὴ με τοὺς κληρικούς της πάντοτε ἐπὶ κεφαλῆς. Τὸ ἱστορικὸ Βυζάντιο προσφέρει σελίδες φωτερὲς τῶν ἀγῶνων του κατὰ τῶν ἐπιδρομῶν και τῶν κατακτητῶν. Και ἡ ἐποχὴ ποῦ καθηγιάσθη, με τὴν ἐξόρμησι τῶν ἀγωνιστῶν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ εἴκοσι ἑνα, με ἡρωϊκοὺς κληρικούς ἐπὶ κεφαλῆς και με τὴν θυσία ἀργότερα ἐνὸς ἀπαγχονισθέντος Πατριάρχου, σημειώνει τὴν ἀρχὴ μιᾶς καινούργιας ἱστορίας, ποῦ δὲν ἔπαυσε νὰ συνεχίζεται ὡς σήμερα.

Χριστιανοὶ κατακτητῆς ὕστερα ἀπὸ τοὺς ἀπίστους Ἀγαρηνοὺς. Ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ ζυμωμένη με τίς θρησκευτικὲς και πατριωτικὲς παραδόσεις της ὑψώθηκε πάντοτε φωτεινὴ και ἀκτινοβόλος ὡς σύμβολο ἡρωϊσμοῦ και γενναιότητος. Ἡ ἐπέτειος τῆς μεγάλης ἡμέρας τοῦ Εὐαγγελισμοῦ φέρνει κοντήτερα πρὸς τοὺς ἀγωνιζομένους σήμερον διὰ τὴν ἐλευθερίαν τους ἀδελφοὺς τῆς ἑλληνικῆς μεγαλονήσου Κύπρου και ξετυλίγει τὴν ἀνέμη παλαιότερων ἀναμνήσεων, σὲ ἄλλα τμήματα τῆς Ἑλλάδος, ποῦ εἶχαν γνωρίσει τὸν

στραγγαλισμὸ τῆς ἐλευθερίας τους ἀπὸ τοὺς ἰδίους τοὺς σημερινούς Χριστιανούς κατακτητάς. Ἀδελφωμένη μὲ τὴν ἱστορία τῆς ἀγωνιζομένης σήμερα ἀλύτρωτης Κύπρου ὀρθώνεται ἡ ἱστορία τῶν ἐλευθέρων νήσων τοῦ Ἰονίου. Κάτω ἀπὸ τὴν ἀγγλικὴ δουλεία καὶ τυραννία καὶ οἱ Ἑπτανήσιοι. Ἡ Κεφαλληνία πρωτοπόρος ἴσως στὸν ἀγῶνά της διὰ τὴν ἀποτίναξιν τοῦ ἐπαχθοῦς βρετανικοῦ ζυγοῦ. Δύο ρεύματα κυριαρχοῦσαν στὴν μεγαλόνησο τοῦ Ἰονίου: τῶν φιλελευθέρων ἀδιαλλάκτων, ποὺ ἐννοοῦσαν τὴν ἄμεσον καὶ ἄνευ ὄρων ἔνωσιν τῆς Ἑπτανήσου μὲ τὴν Ἑλλάδα· καὶ τῶν μεταρρυθμιστῶν ἢ συντηρητικῶν μεταρρυθμιστῶν ποὺ ἔστεργαν εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ πολιτεύματος καὶ ζητοῦσαν ἀπλῶς μεταρρυθμίσεις. Ἄφοβοι εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τους οἱ ἀδιάλλακτοὶ ἐνωτικοὶ —οἱ ρίζοσπαστικοὶ καθὼς τοὺς ἀποκαλοῦσαν— δὲν παρέλειπαν νὰ διατρανῶνουν τὰς ἀντιλήψεις καὶ τὰ φρονήματά τους. Καὶ ἀντηχοῦσε τὸ ἐθνικὸ τραγοῦδι, ποὺ πολὺ ἀργότερα ἔγινε καὶ ὁ ἐθνικὸς θούριος τοῦ μακεδονικοῦ ἀγῶνος:

Κι' ἂν δὲν κόπτει τὸ σπαθί μου
Ἡ αἰχμή του ἂν δὲν τρυπάει
Ἡ ψυχὴ δὲν λησμονάει
Πῶς ἐπλάσθη ἑλληνικὴ.
Εἶμαι Ἕλληνας τὸ γνωρίζω.
Ἐσύρω τὴν καταγωγὴ μου,
Ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ μου
ἐλευθέρη πάντα ζεῖ.

Ἡ ἑορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ προσελάμβανε στὴν μεγαλόνησο αὐτὴ τοῦ Ἑπτανησιακοῦ συγκροτήματος μίαν χριστιανικὴ καὶ ἐθνικὴ μορφή. Ὁ ἐνθουσιώδης ρίζοσπάστης πατριώτης καὶ ποιητὴς Γεράσιμος Μαυρογιάννης, γράφοντας σὲ γνωστὸ του φιλέλληνα ποὺ εἶχε ἐπισκεφθῆ κάποτε τὰ ἀγγλοκρατούμενα Ἑπτάνησα, τοῦ ἔλεγε: «ὦ φίλε, ἔλθε τὴν ἡμέραν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Ἐλθε νὰ μᾶς συλλάβῃς ἐπ' αὐτοφῶρῳ καὶ νὰ ἰδῆς τὴν σημαία μας. Τότε θὰ μᾶς ἰδῆς ὅλους ἔχοντας φύλλον καθημαγμένης καὶ καθημαγμένης δάφνης εἰς τὰ στήθη μας καὶ ἀτενίζοντας μὲ τοὺς δακρυσιμένους ὀφθαλμούς μας πρὸς ἐκεῖνα τὰ μέρη, ὅπου κεῖται ἡ Ἑλλάς μας!»

*

Κάτω ἀπὸ τὰ ἐκστατικὰ κάποτε ἀλλὰ ψυχρὰ τὶς περισσότερες φορὲς μάτια τῶν ἀγγλων κατακτητῶν ἡ ἡμέρα τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἐωρτάζετο μεγαλοπρεπέστατα σ' ὅλα τὰ νησιά τοῦ Ἰονίου, ἰδιαιτέρως ὅμως στὴν Κεφαλληνία καὶ τὴν Ζάκυνθο. Ἐτελοῦντο δημοφιλεῖς δοξολογίαις στοὺς καθεδρικοὺς ναοὺς, στὰ

ἐργαστήρια, στὰ καταστήματα· καὶ οἱ πολιτικὲς λέσχες διέκοσμοῦντο ἀπὸ κλάδους δάφνης καὶ μερσίνης καὶ παντοῦ ὑπῆρχαν ἐπιγραφὰς καὶ πατριωτικὲς εἰκόνες, ποὺ παρίστανον σκηναὶ ἀπὸ τὸν ἱερὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα τῆς φυλῆς. Τὸ βράδυ ἐφωταγωγοῦντο οἱ λέσχες καὶ στοὺς δρόμους ἐχορευόντο διάφοροι ἐθνικοὶ χοροί, συνοδευόμενοι καὶ ἀπὸ τραγοῦδια.

Εἰς τὴν Κεφαλληνία ἀντηχοῦσε ἰδίως τὸ παρακάτω τραγοῦδι τοῦ τρυφεροῦ ποιητοῦ Ἀντωνίου Μελισσηνοῦ.

Τὰ ρόδα, τὰ τριαντάφυλλα,
τῆς ἀνοιξῆς καμάρι
τὰ λουλουδάκια, οἱ ζέφυροι,
ὁ ἥλιος, τὸ φεγγάρι
χάνουν τὴν ὁμορφάδα τους
στὴ σκλαβωμένη γῆ».

Λυσοῦσαν οἱ κατακτητὰι μὲ τὶς ὑπερελληνικὲς αὐτὲς ἐκδηλώσεις τῶν σκλαβωμένων ἑπτανησίων καὶ δὲν παρέλειπαν τὰ ὄργανα τῆς βρεττανικῆς ἐξουσίας νὰ συλλαμβάνουν νέους θερμόαιμους πατριώτας καὶ νὰ ἐπιβάλλουν βαρεῖα πρόστιμα σὲ παραβάτες δῆθεν ὠρισμένων ἀστυνομικῶν διατάξεων. Ἀδιάφορος ὅμως ὁ σκλαβωμένος λαὸς ἀπὸ τὶς βαναυσότητες τοῦ ἀγγλοῦ κατακτητοῦ.

Στὶς ἀγριότητές τους αὐτὲς οἱ Ἑπτανήσιοι ἀπαντοῦσαν μὲ τὸ τραγοῦδι των.

Θάλλη, θάλλη καὶ μιὰ μέρα
ποὺ θὰ ξεσχισθοῦν συνθῆκαι
Κι' ὅποιος σ' ἄλυσσες ἐμβῆκε
Πάλι ἐλεύθερος θὰ βγῆ..

Συγκινητικὴ ὑπῆρξε πάντοτε ἡ συμμετοχὴ τοῦ κλήρου εἰς τὸν χριστιανικὸν καὶ ἑλληνικὸν ἑορτασμὸν τῆς ἡμέρας τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Σ' ὅλες τὶς ἐκκλησίας οἱ κληρικοὶ περιεβάλλοντο τὰ ἑορταστικά των ἄμφια καὶ διανέμοντες μετὰ τὴν θεία λειτουργία τὸ ἀντίδωρον εἰς τὰ πλήθη τῶν ἐκκλησιαζομένων, ἐψιθύριζαν μὲ βαθεῖα σιγὴν καὶ ψυχικὴ συντριβή:

— Εὐλογία κυρίου καί... ἔνωσις.

— Ἀμὴν ἀπαντοῦσαν οἱ ἐκκλησιαζόμενοι λαμβάνοντες τὸ ἀντίδωρο..

Ἄρκετοὶ ἀπὸ τοὺς κληρικοὺς ἠπειλήθησαν ἢ ἐκλήθησαν σὲ ἀνάκρισι γὰ τὴν ἐξώθησιν τῶν πιστῶν πρὸς ἑνωτικὴν ἐκδήλωσι. Ἄλλ' αὐτοὶ δὲν ἤρνούντο. Ἀνεμίζετο ἠρωϊκῶς τὸ ράσο τους καὶ ἐδίδετο ἑλληνοπρεπεστάτη ἢ ἀπάντησι.

— Ἐνωσις. Καὶ μόνον ἔνωσις.. Μάλιστα.

.....

ΑΠΟ Τ' ΑΡΙΣΤΟΤΥΡΓΗΜΑΤΑ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

ΟΙ ΠΕΡΙ ΙΕΡΩΣΥΝΗΣ ΛΟΓΟΙ
ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ

VI.

413. Γιατί λοιπόν (εἶπεν) δὲν ἐπροσπάθησεν ὁ Παῦλος ν' ἀποκτήσῃ κι' ἐκεῖνος τὸ προτέρημα αὐτό; Κι' ὄχι μόνο δὲν ντρέπεται γιὰ τὴ φτώχεια τοῦ λόγου του· ἀλλὰ καὶ παραδέχεται ξάστερα πὼς εἶναι ἀπαίδευτος· καὶ τὸ κάνει αὐτό, ὅταν γράφῃ πρὸς τοὺς Κορινθίους, πού ἐθαυμάζοντο γιὰ τὴν ἱκανότητά τους στὸ λόγο, κ' ἐμεγαλοφρονοῦσαν γι' αὐτό.

414. Αὐτὸ εἶναι, τ' ἀπάντησα, ναὶ αὐτό, ἐκεῖνο πού κατέστρεψε τοὺς περισσότερους, καὶ τοὺς ἔκαμε νᾶναι ἀδιαφορώτεροι γιὰ τὴν ἀληθινὴν διδασκαλίαν. Γιατί, μιὰ καὶ δὲν ἤμπόρεσαν νὰ γνωρίσουν καλὰ τὸ βάθος τῶν Ἀποστολικῶν νοημάτων καὶ νὰ καταλάβουν τὴν οὐσίαν τῶν λεγομένων τους, ἔμειναν σ' ὅλη τους τὴ ζωὴ νυσταλέοι κι' ὅλο χασμουρητά, κ' ἐκτιμοῦσαν τὴν ἀμάθειαν αὐτῆ· ὄχι ἐκείνη, πού γι' αὐτὴν εἶπεν ὁ Παῦλος πὼς εἶναι ἀπαίδευτος, ἀλλὰ τὴν ἄλλη, ἀπὸ τὴν ὁποίαν τὸν ἐχώριζε τόση μεγάλη ἀπόσταση, ὅση δὲν χωρίζει κανέναν ἄλλον ἄνθρωπο, ἀπ' ὅσους ζοῦν κάτω ἀπὸ τὸν οὐρανὸν αὐτόν.

415. Ἀλλὰ τὴ συζήτηση γι' αὐτό, ἄς τὴν ἀφήσωμε γι' ἄλλη περίστασι. Ἔως τότε ὅμως λέω αὐτό. Ἄς

Ἡ ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ ἐφέτος μᾶς φέρνει πίσω πρὸς τὰ ἐλεύθερα σήμερα νησιᾶ τοῦ Ἴονίου καὶ ἡ πίστις πρὸς τὸν ἀγῶνά των διὰ τὴν ἐλευθερίαν των φωτίζει τὸν σκοτεινὸν ἀκόμη ὀρίζοντα, κάτω ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀγωνίζεται τὸν ἴδιο ἀγῶνα καὶ ἡ σκλαβωμένη ἀκόμη ἑλληνικὴ μεγαλόνησος Κύπρος. Ὁ ὕμνος τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ ἀντηχεῖ βαθύτατα ὡς τόσο εἰς τὴν καρδίαν ὅλων τῶν σκλάβων αὐτῶν ἀδελφῶν μας.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ.

παραδεχθοῦμε, πὼς ὡς πρὸς τὸ μέρος αὐτὸ ἦτανε πραγματικὰ ἀπαίδευτος — πρᾶγμα πού τὸ θέλουν αὐτοί— τί σχέση ὅμως ἔχει τοῦτο μὲ τοὺς σημερινούς ἀνθρώπους;

416. Γιατὶ ἐκεῖνος διέθετε δύναμη, πού μ' αὐτὴ μπορούσε νὰ κατορθώσῃ πολὺ περισσότερα καὶ μεγαλύτερα ἀπὸ τὸ λόγο. Γιατὶ μὲ τὴν ἐμφάνισή του μονάχα, καὶ χωρὶς νὰ βγάλλῃ μιλιὰ, ἦτανε φοβερός στοὺς δαίμονες. Οἱ δὲ σημερινοί, κι' ἂν μαζευθοῦν ὅλοι τους, κάνοντας καὶ ἀμέτρητες δεήσεις καὶ μὲ δάκρυα, δὲν θὰ μπορούσαν νὰ κάνουν ποτέ, ὅσα κατώρθωσε κάποτε ἡ ἄκρῃ τοῦ φορέματος τοῦ Παύλου.

417. Κι' ὁ μὲν Παῦλος μὲ τὴν προσευχὴ του ἀναστοῦσε νεκρούς κ' ἔκανε καὶ τέτοιες ἄλλες θαυματουργίες, πού καὶ Θεὸς νὰ τὸν πιστέψουν οἱ Ἕθνικοί. Καὶ προτοῦ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴ ζωὴν αὐτὴ, καταξιώθηκε νὰ ὑψωθῆ ὡς τὸν τρίτον οὐρανὸ καὶ νὰ γίνῃ κοινωνὸς σὲ ὀμιλίες, πού δὲν εἶναι δοσμένο στὴ φύση τοῦ ἀνθρώπου νὰ τίς ἀκούσῃ. Οἱ σημερινοὶ ὅμως ἀνθρωποί...—ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ εἰπῶ τίποτε πού νᾶναι βαρὺ καὶ δυσάρεστο—γιατὶ κι' αὐτὰ πού λέω τὴν στιγμὴν αὐτὴ, δὲν τὰ λέω γιατί θέλω νὰ ἀναμιχθῶ στὶς ὑποθέσεις τους, ἀλλὰ γιατί αἰσθάνομαι ἐκπλήξῃ, πὼς δὲν φρίττουν συγκρίνοντας τοὺς ἑαυτοὺς των, μ' ἓνα τόσο μεγάλον ἀνθρωπο.

418. Γιατί, κι' ἂν παραλείποντας τὰ θαύματα, φθάσωμε στὴ μακαριστὴ του ζωὴ κ' ἐξετάσωμε τὴν ἰσαγγελη πολιτεία του, θὰ δῆς, πὼς ὁ ἀθλητὴς τοῦ Χριστοῦ σ' αὐτὴ μᾶλλον ὑπερέχει, παρὰ στὰ θαύματα. Γιατὶ πῶς μπορεῖ ν' ἀνιστορήσῃ κανεὶς τὸ ζῆλο, τὴν ταπεινωσύνῃ, τοὺς διαρκεῖς κινδύνους, τίς ἀδιάκοπες φροντίδες, τίς ἀσταμάτητες στενοχώριες του χάριν τῶν Ἐκκλησιῶν, τὸ τρυφερό του συναίσθημα γιὰ τοὺς ἀρρώστους, τίς πολλὰς του δοκιμασίες, τοὺς ἀσυνήθιστους κατατρεγμούς, τοὺς καθημερινούς του θανάτους; Γιατὶ ποιδὸς τόπος τῆς οἰκουμένης, ποιά στερηὰ

καὶ ποιά θάλασσα δὲν ἐγνώρισε τοὺς ἄθλους τοῦ δικαίου; Καὶ ἡ ἀκατοίκητη ἀκόμα γῆ τὸν ἔμαθεν ἐκεῖνον, πού συχνά τὸν ἐφιλοξένησεν, ὅταν ἐκινδύνευε. Γιατὶ ἐβάσταξε μὲ ὑπομονὴν κάθε λογῆς ἐπιβουλὴν κ' ἐδοκίμασε κάθε τρόπον γιὰ νὰ νικήσῃ. Καὶ δὲν ἐσταμάτησε ποτὲ τοῦ καὶ ν' ἀγωνίζεται· καὶ νὰ νικᾷ.

419. Δὲν ξέρω ὅμως πῶς ἔφθασα στὸ σημεῖο αὐτὸ νὰ τὸν ὑποτιμῶ τὸν ἄνθρωπο. Γιατὶ βέβαια τὰ κατορθώματά του ὑπερτεροῦν κάθε λόγο· καὶ τὸ δικό μου τόσο πολὺ, ὅσον ἀνώτεροί μου εἶναι αὐτοὶ πού ξέρουν νὰ μιλοῦν καλά. "Ὁμως καὶ παρ' ὅλ' αὐτὰ (γιατὶ κι' ὁ μακάριος δὲν θὰ μὲ κρίνῃ βέβαια ἀπὸ τὴν ἔκβαση, ἀλλ' ἀπὸ τὴν προαίρεσή μου) θὰ προχωρήσω, ὥσπου νὰ ἐπιτύχω νὰ εἰπῶ αὐτό, πού εἶναι ἀπ' ὅλα πού εἶπαμε τόσο ἀνώτερο, ὅσον εἶναι ἐκεῖνος ἐπάνω ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

420. Ποιὸ εἶναι λοιπὸν αὐτό; "Ὅτι, ὕστερα ἀπὸ τόσα κατορθώματα, κ' ὕστερα ἀπὸ τοὺς ἀμέτρητους θριάμβους του, εὐχήθηκε νὰ πάῃ στὴ γέεννα τοῦ πυρὸς καὶ νὰ παραδοθῆ στὴν αἰώνια κόλαση, ἂν αὐτὸ ἀρκοῦσε γιὰ νὰ σωθοῦν καὶ νὰ προσέλθουν στὸ Χριστὸ οἱ Ἰουδαῖοι, πού πολλὰς φορὰς τὸν ἐλιθοβόλησαν καὶ τὸν ἐθανάτωσαν, ὅσο βέβαια ἦτανε στὸ χέρι τους. Ποιὸς ἐπόθησε τόσο πολὺ τὸ Χριστό; ἂν βέβαια πρέπει αὐτὸ τὸ πρᾶγμα νὰ τὸ ὀνοματίζωμε πόθο, κι' ὄχι κάτι ἄλλο πού εἶναι παραπάνω ἀπὸ τὸν πόθο.

421. Ἀκόμη λοιπὸν θὰ συγκρίνωμε τοὺς ἑαυτοὺς μας μ' ἐκεῖνο, ὕστερα ἀπὸ τὴν τόση μεγάλη δωρεά, πού ἐπῆρεν ἀπὸ ψηλά; ὕστερα ἀπὸ τὴν τόση καὶ τόση ἀρετὴ του, πού αὐτόθελά του τὴν ἐφανέρωσε; Καὶ τί λοιπὸν θὰ μπορούσε νὰ ὑπάρξῃ τολμηρότερον ἀπ' αὐτό;

422. "Ὅτι ὅμως, παρ' ὅλ' αὐτὰ, δὲν ἦτανε ἀπαίδευτος, ὅπως αὐτοὶ νομίζουν, κι' αὐτὸ λοιπὸν θὰ προσπαθήσω νὰ τ' ἀποδείξω.

423. Αὐτοὶ δηλαδὴ ὀνοματίζουν ἀπαίδευτο, ὄχι

αὐτὸν μονάχα ποῦναι ἀνάσκητος· στὴν κοσμικὴ φλυαρία, ἀλλὰ κι' αὐτὸν ποῦ δὲν ξέρει ν' ἀγωνίζεται, γιὰ νὰ στηρίξη τὴν ἀλήθεια τῶν δογμάτων· καὶ σωστά τὸ πιστεύουν. Ὁ Παῦλος ὁμως εἶπεν, πῶς δὲν εἶναι καὶ στὰ δυὸ αὐτὰ ἀπαίδευτος, ἀλλὰ στὸ ἓνα μονάχα. Καὶ θέλοντας νὰ τὸ κατοχυρώσῃ αὐτό, ἔκαμε τὸ διαχωρισμὸ μὲ ἀκρίβεια, λέγοντας πῶς εἶναι ἀπαίδευτος — ὡς πρὸς τὸ λόγο μονάχα, ὄχι ὅμως ὡς πρὸς τὴ γνώση.

424. Ἐγὼ δὲ ἐὰν μὲν ἀπαιτοῦσα τὴ γλαφυρότητα τοῦ Ἰσοκράτη, καὶ τὴ μεγαλοπρέπεια τοῦ Δημοσθένη καὶ τὴν ἐπιβλητικότητα τοῦ Θουκυδίδη, καὶ τὴν ὑψηλογορία τοῦ Πλάτωνα, θάπρεπε νὰ τὴν ἐμφανίσω τὴν μαρτυρία αὐτῆ τοῦ Παύλου. Τώρα ὅμως ὅλα μὲν ἐκεῖνα τὰ παραμερίζω, καθὼς ἐπίσης καὶ τὸν —μὲ τὴν κοσμικὴ σοφία—καλλωπισμό· κι' οὔτε γιὰ τὴ φρασεολογία διόλου μὲ μέλλει, οὔτε καὶ γιὰ τὴν ἀπαγγελία. Ἀλλὰ δέχομαι καὶ στὴν ἔκφραση νᾶναι κανεὶς φτωχὸς καὶ τὸ λεξιλόγιό του νᾶχῃ ἀπλὸ κι' ἀνεπιτήδευτο· φθάνει νὰ μὴν εἶναι ἀπαίδευτος κι' ὡς πρὸς τὴ γνώση, κι' ὡς πρὸς τὴ δογματικὴ του τελεία κατάρτιση· καὶ γιὰ νὰ συγκαλύψῃ τὴν ἰδική του τὴν ἀμάθεια, νὰ μὴ ἀφαιρῇ ἀπὸ τὸν μακάριον ἐκεῖνο τὸ μεγαλύτερο ἀπὸ τ' ἀγαθὰ καὶ τὸ ἀνώτερο ἀπὸ ὅλα τὰ ἐγκώμια.

VII.

425. Γιατί, πές μου, μὲ ποιά δύναμη, κ' ἐνῶ δὲν εἶχε ἀρχίσει νὰ κἀνῃ ἀκόμη θαύματα, ἔκαμεν ἄνω κάτω τοὺς Ἰουδαίους ποὺ κατοικοῦσαν στὴ Δαμασκὸ; Μὲ ποιοῦ μέσο κατενίκησε τοὺς Ἑλληνιστές; Καὶ γιατί τὸν ἐξαπόστειλαν στὴν Ταρσό; Ὅχι μήπως γιὰ τὴν ἐθριαμβεὺ μὲ τὴ δύναμη τοῦ λόγου του καὶ τοὺς ἔφερνε σὲ τέτοιον ἀδιέξοδο, ὥστε ἐπάνω στὸ θυμὸ τους νὰ σκεφθοῦν νὰ τὸν σκοτώσουν, ἐπειδὴ τοὺς ἦταν ἀβάσταγῃ ἢ ἤττα τους; Γιατί ἐδῶ δὲν εἶχεν ἀρχίσει ἀκόμη νὰ θαυματοουργῇ. Οὔτε καὶ μπορεῖ κανεὶς νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ὁ

πολὺς κόσμος τὸν ἐθεωροῦσε θαυμαστὸ ἀπὸ τῆ φήμῃ γιὰ τὰ θαύματά του· καὶ πὼς τάχα οἱ ἀντίπαλοί του ἐπηρεάζονταν ἀπὸ τὴν ὑπόληψιν τοῦ ἀνθρώπου· γιὰτι ὡς τῆ στιγμὴν ἐκείνη μονάχα μὲ τὴ δύναμιν τοῦ λόγου ἐπικρατοῦσε.

426. Μὲ ποιά δύναμιν ἔκανε στὴν Ἀντιόχεια ἀγῶνα κ' ἐφιλονεικοῦσε μ' αὐτούς, ποὺ ἀπέκλιναν στὸν Ἰουδαϊσμό; Κι' ἀπὸ τὴ δύναμιν τῆς δημηγορίας του μονάχα δὲν τὸν ἀκολούθησε κι' ὁ Ἀρεοπαγίτης ἐκεῖνος, ποὺ κατοικοῦσε τὴν πλειὸ θεοσεβέστερη πόλιν καὶ ἡ γυναίκα μαζί του; Καὶ πὼς ἐγκρεμίσθηκε ἀπὸ τὸ παράθυρο ὁ Εὐτυχος; Ἡ δὲν εἶναι ἡ αἰτία τὸ ὅτι ὡς τῆ βαθεῖα νύχτα ἦτανε ἀπορροφημένος ἀπὸ τὸ λόγο τῆς διδαχῆς του;

427. Τί λοιπὸν ἔκανε στὴ Θεσσαλονίκη καὶ στὴ Κόρινθο; καὶ τί στὴν Ἐφεσο καὶ μέσα σ' αὐτὴ τὴ Ρώμῃ; Δὲν ἐξώδευε κατὰ σειράν ὅλα του τὰ ἡμερόνυχτα, γιὰ νὰ ἐξηγῇ τις Γραφές; Καὶ τί νὰ πῆ κανεὶς γιὰ τις συζητήσεις του μὲ τοὺς Ἐπικουρείους καὶ μὲ τοὺς Στωϊκοὺς; Γιατί ἂν θελήσωμε βέβαια νὰ τ' ἀναφέρωμε ὅλα, ὁ λόγος θὰ τραβήξῃ σὲ μᾶκρος.

428. Ὅταν λοιπὸν καὶ προτοῦ ν' ἀρχίσῃ τὰ θαύματα, μὰ καὶ κατὰ τὴ διάρκειά τους, φανερώνεται πὼς ἔκανε μεγάλη χρῆσιν τοῦ λόγου, πὼς θὰ τολμήσουν πλεῖα νὰ τὸν ποῦν ἀπαίδευτον, αὐτὸν ποὺ κατ' ἐξοχὴν ἀπὸ τις διαλέξεις του κι' ἀπὸ τις ὁμιλίαις του ἐθαυμάσθηκεν ἀπὸ ὅλους;

429. Ποιὸς ἦτανε ὁ λόγος ποὺ οἱ Λυκάονες τὸν ἐνόμισαν γιὰ τὸν Ἑρμῆ; Γιατί στὸ νὰ τοὺς πιστέψουνε θεούς, συνετέλεσαν βέβαια τὰ θαύματα· στὸ νὰ τὸν περάσουν ὅμως γιὰ τὸν Ἑρμῆ, δὲν ἦσαν αὐτὰ ἡ αἰτία, ἀλλὰ οἱ λόγοι του.

430. Ποιὸ δὲ ἦτανε καὶ τὸ μέσο, ποὺ κατώρθωσε νὰ ξεπεράσῃ μ' αὐτό, ὁ μακάριος ἐκεῖνος, τοὺς ἄλλους ἀποστόλους; Κι' ἀπὸ ποῦ προέρχεται, τὸ ὅτι σ' ὅλη τὴν

Οικουμένη τὸν ἔχουε γιὰ μεγάλο στόματά τους ὅλοι; Καὶ ποιά εἶναι ἡ αἰτία, πού ὄχι μονάχα ἀνάμεσά μας θαυμάζεται περισσότερο ἀπὸ ὅλους, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν Ἑλλήνων; Δὲν εἶναι ἡ ἀρετὴ πού ἀποπνέουν οἱ ἐπιστολές του; Μ' αὐτὴν ὠφέλησε καὶ ὠφελεῖ ὄχι μονάχα τοὺς πιστοὺς τοῦ καιροῦ του· μὰ κι' αὐτοὺς πού ἔζησαν ἀπὸ τὴν ἐποχὴ του ὡς σήμερα· κι' ἀκόμα κι' αὐτοὺς πού θάρθουν στὴ ζωὴ, ὡς τὴ δευτέρη τοῦ Χριστοῦ παρουσία· καὶ δὲ θὰ σταματήση νὰ τὸ κἀνῆ αὐτό, ὡσότου διατηρεῖται στὸν κόσμον τὸ ἀνθρώπινο γένος.

431. Γιατὶ οἱ ἐπιστολές του, σάμπως ἓνα τεῖχος ἀπὸ διαμάντι, στηρίζουν σ' ὅλη τὴν οἰκουμένη τίς Ἐκκλησίες τοῦ Θεοῦ. Καὶ στίς ἡμέρες μας αὐτές, στέκεται ἀνάμεσά μας σὰν ἓνας γενναιότατος πρωταθλητής, πού αἰχμαλωτίζει κάθε στοχασμὸ στὴν ὑπακοὴ τοῦ Χριστοῦ, κι' ἀφανίζει τοὺς (πονηροὺς) λογισμοὺς καὶ κάθε ἑωσφορισμὸ, πού τολμᾷ νὰ σηκώση κεφάλι ἐναντία στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Κι' ὅλ' αὐτὰ τὰ κατορθώνει μὲ τίς θαυμάσιες ἐκεῖνες καὶ κατάμεστες ἀπὸ θεία σοφίαν ἐπιστολές πού μᾶς ἀφῆκε.

432. Οἱ ἐπιστολές του ὅμως δὲν μᾶς εἶναι χρήσιμες μονάχα, γιὰ ν' ἀνασκευάζωμε τὰ νόθα δόγματα καὶ γιὰ νὰ στηρίζωμε τὰ γνήσια, ἀλλὰ καὶ μᾶς ὠφελοῦν πολὺ στὸ νὰ ζοῦμε ἐνάρετα. Γιατὶ ἀκόμη καὶ σήμερα οἱ προϋστάμενοι, μὲ τὴ βοήθειά τους, διαπλάττουν καὶ καθοδηγοῦν τὴν ἀγνή κόρη, πού συνέδεσε τὴ ζωὴ της μὲ τὸ Χριστὸ καὶ τὴν κατευθύνουν πρὸς τὸ πνευματικὸ κάλλος. Μ' αὐτές κατορθώνουν καὶ τὴν ἀρρώστια πού τὴν βρίσκει νὰ γιαιτρεύουν· καὶ νὰ διατηροῦν τὴν ὑγεία πού ἀποκτᾷ. Τέτοια φάρμακα μᾶς ἀφῆκε γιὰ κληρονομίαν ὁ ἀπαίδευτος· καὶ πού ἔχουν τέτοια δύναμη, πού τὴν ξέρουν πολὺ καλὰ ὅσοι τὰ μεταχειρίζονται συχνά.

Μετάφρ. ΘΕΟΔΟΣΗ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

Ο ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΥΜΝΟΣ

Ἡ βασιλεύουσα πόλις τοῦ Κωνσταντίνου, τὸ κέντρο τῆς Ὀρθοδοξίας ἐπὶ χίλια καὶ πλέον χρόνια ἐπέρασεν ἀπὸ πολλές δοκιμασίες. Μέσα στὸ πέρασμα τῶν αἰώνων πολλοὶ κίνδυνοι ἐπλησίασαν τὴν Κωνσταντινούπολιν. Πολλές φορές οἱ βαρβαρικές ὀρδές ἐφθασαν ἔξω ἀπὸ τὰ τείχη τῆς. Ἀλλὰ ὄλους αὐτοὺς τοὺς κινδύνους τοὺς ἀπέφυγε, μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ τὴν θεία μεσιτεία τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ποὺ ἦτο ἡ σκέπη καὶ προστάτις τῆς βασιλευούσης...

Καὶ τώρα ἄς εὐρεθοῦμε σὲ μία ἀπ' αὐτὲς τίς ὄρες τοῦ μεγάλου κινδύνου, ποὺ διέτρεξεν ἡ Πόλη. Ἦταν κατὰ τὸ 626. Τὰ στρατιωτικὰ στίφη τῶν Περσῶν μὲ ἀρχηγὸ τὸν Χοσρόην τὸν Β. καὶ τῶν Ἀβάρων ὑπὸ τὸν Χαγάν εἶχαν ζώσει τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἐφθασαν πιά στὴν ἄλλην ὄχθη τοῦ Βοσπόρου, τὴν Χαλκηδόνα καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ εἶχαν καταλάβει τίς ὄχθες τοῦ Κερατίου κόλπου. Ἀπὸ τὸν Ἰούλιον τοῦ χρόνου ἐκείνου ὡς τίς 7 Αὐγούστου οἱ βάρβαροι εἶχαν ζωσμένην σφιχτὰ τὴν Πόλη. Ὁ Αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος ἔλειπε, γιατί ἀγωνίζονταν στὴν Ἀσία ἐναντίον τῶν Περσῶν. Μὰ τὴν ἄμυνα τῆς πόλεως τὴν εἶχε πάρει ἥρωικά στὰ χέρια του ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Σέργιος, ποὺ τὸν βοηθοῦσαν καὶ οἱ εὐγενεῖς καὶ οἱ τιτουλάριοι τοῦ παλατιοῦ. Μὲ τὴν ὀδηγία τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν συμβούλων του, ὁ στρατὸς ἀπέκρουσε πολλές βαρβαρικές ἐπιθέσεις. Μὰ οἱ Πέρσαι καὶ οἱ Ἀβαιοι, ἀν κ' ἔπαθαν πολλές ζημιές, ἐπέμεναν... Τότε ξαφνικὰ ἤρθε μιὰ τρομερὴ θύελλα ἀπὸ τὴν θάλασσα, μιὰ ἀφάνταστη θεομηνία, ποὺ ἐσκόρπισε καὶ ἀναποδογύρισε τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ πολεμικὰ καράβια τοῦ Χαγάν. Ἔτσι ὁ στόλος τῶν βαρβάρων κατεστράφη! Σὰν εἶδαν αὐτὴ τὴν συμφορὰ οἱ Σλαῦοι σύμμαχοι τῶν Ἀβάρων καὶ τῶν Περσῶν, ἔφυγαν... Κατόπιν τούτου, καὶ οἱ στρατοὶ τοῦ Χοσρόη καὶ τοῦ Χαγάν ἀναγκάσθηκαν ν' ἀποχωρήσουν καὶ ν' ἀφήσουν εἰρηνικὴ καὶ ἡσυχὴ τὴν Κωνσταντινούπολιν...

Μόλις οἱ κάτοικοι τῆς βασιλευούσης ἐγλύτωσαν πιά ἀπὸ τὸν κίνδυνο τῶν βαρβάρων, ἄρχισαν μ' εὐγνωμοσύνη νὰ εὐχαριστοῦν τὴν Παναγία, γιατί ἀπέδωσαν στὴν μεσιτείαν τῆς καὶ στὴν δύναμη τοῦ Θεοῦ τὴν σωτηρίαν των. Ἡ θύελλα ἐκείνη ἐτελείωσε τὸ ἔργον τῆς ἀποδιώξεως τῶν βαρβάρων ἐχθρῶν. Καὶ ἡ θεομηνία ἐκείνη βέβαια ἦταν θεῖον δῶρημα.

Διὰ νὰ ἐκδηλώσουν πιδὸ πανηγυρικὰ τὴν εὐγνωμοσύνην των οἱ Χριστιανοὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐτέλεσαν τότε μιὰν μεγάλην εὐχαριστήριον ἑορτὴν στὴν ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν. Αὐτὴ ἡ ἑορτὴ ἔγινε μὲ μιὰν ὀλονύκτιον ἀκολουθίαν,

πού ἐψάλη καὶ ἀνεγνώσθη μὲ ὀρθοστασίαν. Αὐτὴ ἡ εὐχαριστήριος ἀκολουθία ἐπῆρε ἀπὸ τότε τὸ ὄνομα «Ἀκάθιστος Ὑμνος». Εἶναι αὐτὴ πού τελεῖται τὴν 5ην Κυριακὴ τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς καὶ πού λέγεται συνήθως «Χαιρετισμοὶ τῆς Παναγίας». Καὶ ξέρομε, ὅτι ἐπῆρε τ' ὄνομα τῶν Χαιρετισμῶν, γιατί ὁ Ἀκάθιστος Ὑμνος περιέχει τὴν λέξιν «Χαῖρε», πού ἀπευθύνεται πρὸς τὴν Παναγίαν Παρθένον, πολλές φορές. Ἀκριβῶς περιέχεται 156 φορές.

*

Τὴν τελικὴν διασκευὴ τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου φαίνεται ὅτι τὴν ἐπεξεργάσθη ὁ Πατριάρχης Σέργιος κατὰ τὸ ἔτος 626. Ὡστόσο δὲν ἦτο αὐτὸς ὁ ἀρχικὸς δημιουργός, ὁ ἐξάιρετος ποιητὴς τοῦ Ὑμνου. Καὶ πρέπει νὰ σημειωθῆ, ὅτι μὲ τ' ὄνομα Ἀκάθιστος Ὑμνος χαρακτηρίζεται ἡ ὅλη ἀκολουθία, βάσις τῆς ὅπως εἶναι ἡ ἀποτελουμένη ἀπὸ 24 οἴκους εὐχαριστήριος σύνθεσις πρὸς τὴν Παρθένον, ἡ ὁποία ὑπῆρχεν πολὺν καιρὸ πρὸ τοῦ Πατριάρχου Σεργίου. Ὑπάρχουν μάλιστα πληροφορίες, ὅτι ἐτελεῖτο σχετικὴ εὐχαριστήριος τελετὴ μὲ τὸν Ἀκάθιστον Ὑμνον πολὺ πρὶν. Ἀναφέρεται, ὅτι τὸ 588 μετὰ τὰς νίκας κατὰ τῶν Περσῶν τοῦ Αὐτοκράτορος Μαυρικίου ἐγένεν ἡ τελετὴ αὐτῆ. Κέντρον τῆς τελετῆς ἦσαν ἀπὸ τότε τὰ «ἐγκώμια» τῆς Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου. Κατόπιν ἐπανελήφθη ἡ τελετὴ τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου κατὰ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν Ἀράβων ἐπὶ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Παυγωνάτου τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 672. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ Λέοντος Γ' Ἰσαύρου, τὸ 718. Καὶ ἐπὶ Μιχαὴλ Γ', τὸ 862. Ἀπὸ τὸν 9ον αἰῶνα ἡ τελετὴ αὐτὴ ἐγένετο στὴν Ἁγία Σοφίαν καὶ ὄχι πλέον εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν. Καὶ τέλος ἀπὸ τὸν 13ον αἰῶνα ἐγενικεύθη ἡ τελετὴ τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου σὲ ὅλη τὴν Χριστιανικὴν Ἀνατολήν.

Ἡ βάσις καὶ τὸ κέντρον λοιπὸν τῆς Ἀκολουθίας εἶναι οἱ λεγόμενοι «χαιρετισμοί», δηλ. οἱ 24 οἴκοι τῆς Παναγίας. Οἱ οἴκοι διαιροῦνται σὲ 4 στάσεις, πού ἡ καθεμία περιέχει 6 οἴκους. Σήμερον κάθε στάσις ψάλλεται εἰς καθεμίαν ἀπὸ τὰς πρώτας Παρασκευὰς τῆς Μεγ. Τεσσαρακοστῆς, δηλαδή εἰς τὴν 1ην, 2αν, 3ην καὶ 4ην. Καὶ κατὰ τὴν 5ην Παρασκευὴν τῆς Μεγ. Τεσσαρακοστῆς ψάλλεται ὁλόκληρος ἡ ἀκολουθία τῶν 24 οἴκων.

*

Ποιητὴς τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου ἐπιστεύετο ἄλλοτε ὅτι ἦτο ὁ Πατριάρχης Σέργιος. Ἀπεδείχθη ὅμως ὅτι ὁ Σέργιος ἦτο μόνον ὁ τελικὸς διασκευαστὴς καὶ συμπληρωτὴς τῆς ἀκολουθίας. Ἀρχικὸς ποιητὴς τοῦ Ὑμνου, δηλαδή τῶν 24 οἴκων τῆς Παναγίας, βεβαιού-

ται, ὅτι εἶναι ὁ ἀθάνατος ὑμνωδὸς τῆς Ἐκκλησίας μας Ρωμανὸς ὁ Μελωδός, ὁ ὁποῖος καὶ συνεδέετο μὲ τὴν ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν. Στὸ κείμενον τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου οἱ εἰδικοί μελετηταὶ ἀναγνωρίζουν καὶ τὴν γλῶσσαν καὶ τὰ μέτρα τοῦ Ρωμανοῦ. Ἐξ ἄλλου ἀπὸ τὸ ποιητικὸν αὐτὸ κείμενον λείπει κάθε μνεῖα κινδύνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοὺς βαρβάρους κατακτητάς. Αὐτὸ δείχνει, ὅτι δὲν συνετέθη ὁ Ὑμνος τὸ 626, μὰ οὔτε πρὶν, εἰς ἄλλες κρίσιμες στιγμὲς τῆς βασιλευσούσης. Εἶναι ἓνας ὕμνος στὴν Θεοτόκον καὶ στὸν Εὐαγγελισμόν Τῆς καὶ ὑπεθυμίζει ἀκόμη τὴν Ὑπαπαντὴν καὶ τὴν φυγὴν εἰς Αἴγυπτον. Δὲν ὀμιλεῖ ὅμως περὶ σωτηρίας τῆς Πόλεως ἀπὸ τοὺς βαρβάρους. Πιστεύεται λοιπὸν, ὅτι συνετέθη ἀπὸ τὸν Ρωμανὸν Μελωδὸν κατὰ τὸ 532, πού ἐγένινεν ἡ στάσις τοῦ «Νίκα». Αὐτὸ ὅμως δὲν εἶναι βέβαιον.

Ὁ Ρωμανὸς ὁ Μελωδός, πού εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἀπὸ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ὑμνογράφους καὶ συνθέτας τῆς Ὀρθοδοξίας, γεννήθηκε στὴν Ἐμεσαν τῆς Συρίας κατὰ τὸν 5ον αἰῶνα. Ἦτανε μερικὰ χρόνια διάκονος στὴν Βηρυττὸν καὶ κατόπιν ἐπῆγεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀναστασίου Α' (491-518). Συνολικὰ ὁ Ρωμανὸς δὲν γνωρίζομεν πόσους ὕμνους συνέθεσεν, ἀλλὰ 80 περίπου ὕμνοι του σώζονται καὶ σήμερα. Μετὰ τὸν θάνατόν του ὁ Ρωμανὸς ἀνεκηρύχθη Ἅγιος καὶ ἡ μνήμη του ἐορτάζεται τὴν 1ην Ὀκτωβρίου.

*

Ὁ Ἀκάθιστος Ὑμνος λοιπὸν, πού θὰ τὸν ἀκούσωμεν ὀλόκληρον μὲ τοὺς 24 οἴκους του μετὰ 13 ἡμέρας (τὴν Παρασκευὴν 28 Μαρτίου) εἶναι ἓνα ὑπέροχον ποίημα, πού ὑμνεῖ τὴν Θεοτόκον μὲ λυρικὸν ἐνθουσιασμόν. Ἡ ὅλη σύνθεσις ἀποτελεῖται ἀπὸ 24 οἴκους, πού ὁ καθένας ἀρχίζει μ' ἓνα γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου, ἀπὸ τὸ Α ἕως τὸ Ω.

Ἡ πρώτη στάσις, πού ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς οἴκους Α ἕως Ζ, ἐξυμνεῖ μὲ μεγαλειώδεις ἐκφράσεις γενικὰ τὴν Θεοτόκον. Ἡ δευτέρα, ἀπὸ τὸ Η ἕως τὸ Μ, ὑμνεῖ τὴν γέννηση τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, τὴν προσκύνησιν τῶν Μάγων καὶ τὴν φυγὴν εἰς Αἴγυπτον. Ἡ τρίτη στάσις, ἀπὸ τὸ Ν ἕως τὸ Σ, ἀνυμνεῖ τὴν ἀνακαινίσιν ὅλης τῆς κτίσεως ἀπὸ τὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρος. Τέλος ἡ τετάρτη καὶ τελευταία στάσις, ἀπὸ τὸ Τ ἕως τὸ Ω ὑψώνει ὕμνον γενικὰ καὶ συμπερασματικὰ εἰς τὴν Παρθένον καὶ καταλήγει στὸ Ἐφύμνιον τοῦ Ω μὲ τὴν φράσιν: «ὦ πανύμνητε Μῆτερ, ἡ τεκοῦσα τὸν πάντων Ἁγίων ἀγιώτατον Λόγον, δεξαμένη τὴν νῦν προσφοράν, ἀπὸ πάσης ρῦσαι συμφορᾶς ἅπαντας καὶ τῆς μελλούσης λύτρωσαι κολάσεως τοὺς ἐκβοῶντας: Ἀλληλούϊα».

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ
ΕΝΟΣ ΑΝΑΧΩΡΗΤΟΥ

ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΝΑΟΙ

Οί ἱεροὶ ναοί, τόσοι μέσα στίς Πολιτεῖες ὄσον καί παντοῦ ἄλλου, εἶναι οἱ καθηγιασμένοι χώροι, πού ἔχουν ἀφιερωθῆ στή λατρεία τοῦ Θεοῦ.

Εἶναι τόποι αἰτήσεως καί προσευχῆς, ὅπου ἐπὶ μακρὰς σειρὰς γενεῶν συσσωρεύεται διαρκῶς δυναμογόνο πνευματικό στοιχεῖο, πού ἐμπνέεται ἀπὸ τὴν ἄσβεστην ἔφεση τοῦ ἀνθρώπου γιὰ μιὰν ἀνώτερη ζωή· κι' ἀπὸ τὸν πόθο τῆς τελειοποίησής του.

*

Γιατί γύρω μας ἀπλώνεται σκοτάδι πολύ· καί μυστήριο βαθύ

Ἄξια προσοχῆς εἶναι ἡ ὅλη ἀρχιτεκτονικὴ τῶν 24 οἰκῶν τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου. Ἀπ' αὐτοὺς οἱ μονοί, δηλ. ὅσοι ἀρχίζουν μὲ τὰ γράμματα, Α, Γ, Ε, Η, κ.λ.π. ἔχουν στὴν ἀρχὴ ἓνα προοίμιον καί κατόπι πάντα ἀπὸ 12 στίχους, πού ἀρχίζουν μὲ τὴν λέξιν «Χαῖρε», στοὺς ὁποίους προστίθεται καί ὡς στίχος 13ος τὸ «χαῖρε, Νύμφη Ἀνύμφευτε». Οἱ ἄρτιοι ὅμως οἴκοι (δηλ. οἱ διπλοῖ), πού ἀρχίζουν μὲ τὰ γράμματα Β, Δ, Ζ, Θ, κ.λ.π. δὲν ἔχουν χαιρετισμούς, ἀλλὰ μονάχα προοίμιον καί καταλήγουν πάντα μὲ τὸ ἐφύμνιον: «Ἀλληλοῦῖα».

Ἰδιαίτερη ἀρμονία δίδει σ' ὀλόκληρο τὸ ποίημα ἡ συχνὴ χρῆσις ἀπὸ ὁμοιοτέλευτα, δηλαδή ἀπὸ ἐκεῖνο πού λέμε σήμερα ὁμοιοκαταληξίες ὄριμες. Π.χ. λογισμοῖς — ὀφθαλμοῖς, γαστήρ—ἀστήρ, μύστις—πίστις, θαυμάτων—δογμάτων, θαῦμα—τραῦμα, κλῆμα—κτῆμα, οἰκτιρμῶν—ἰλασμῶν, εὐδοκία—παρρησία κλπ. Παράλληλα ὅμως ὁ ποιητὴς συχνὰ μεταχειρίζεται τὶς παρηχήσεις, πού τὶς συνηθίζει καί σήμερα ἡ ποίησις, τόσο ἡ Γαλλικὴ ὅσο καί ἡ Ἰσπανικὴ. Ἐξαφνα ἔρχεται πυκνὴ ἡ παρήχησις μὲ λέξεις πού ἔχουν ὁμοιότητα. Π.χ. ἐξίστατο καί ἴστατο, ἐκλάμψει καί ἐκλείψει, δυσανάβατον καί δυσθεώρητον, πολυθρύλητον καί πολυθρήνητον, ἀμαράντου καί ἀκηράτου, γεωργὸν καί φυτουργόν, βλαστάνοῦσα καί βαστάζουσα κ.λ.π.

Ἄσχετα ὅμως ἀπὸ τὴν ἐπιμελημένην αὐτὴν τεχνικὴν τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου, ἄσχετα καί ἀπὸ τὸν ἀφάνταστον γλωσσικὸν πλοῦτον σὲ ἐκφράσεις μεγαλειώδεις, σὲ χρώματα λόγου, σὲ πλοκὴν εἰκόνων, τὸ ἔργο αὐτὸ εἶναι ἐξάαιρετον ὀλόκληρον καί ἀποτελεῖ ἓνα κορυφαῖο μνημεῖον τῆς Βυζαντινῆς μας ὕμνογραφίας.

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

και ἀτελείωτο, πού συμβολίζεται και καθρεφτίζεται παντού. Και στη δική μας τή ζωή, μὰ και τοῦ κόσμου ὅλου.

Κι' ἔταν ὁ ἄνθρωπος στέκεται μονάχος ἐμπρὸς στὴν ἄβυσσο τοῦ μυστηρίου αὐτοῦ, χωρὶς τὸ στήριγμα και τὸ ἀντιστόλι τοῦ Θεοῦ, παθαίνει παραζάλη και ἱλιγγο· και μὲ τρόμον ἀνεκδιήγητον ἀισθάνεται νὰ ἔλκεται ἀπὸ τὴν ἄβυσσον αὐτή, πού θαρρεῖς κι' ἀνοίγεται μέσα του.

Γιατὶ εἶναι τόσο φτωχὴ και τόσο ἀσήμαντη ἡ ὑπαρξή μας, πού οὔτε μιὰ στιγμή μονάχα δὲν μπορούμε νὰ σταθοῦμε ὀλομόναχοι ἐμπρὸς στὴν ἀβυθόμετρητην αἰωνιότητα. Κι' οὔτε και μπορούμε ν' ἀντλήσωμε ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ μας μόνο νάμα ζωῆς, πού νὰ μᾶς περισώσει ἀπὸ τὸν ἐκμηδενισμό, ἐμπρὸς στη φοβερὴν αἴσθηση τῆς ἀνυπαρξίας.

*

Ὅταν ὁμως πιστεύομε· και ἔταν καθορίζη και κατευθύνη τὴ ζωὴ μας ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, οἱ Ἐκκλησίες του μᾶς γίνονται ὀλοδροσες δάσεις, πού μᾶς ξεκουράζουν ἀπὸ τὴν ὀδυνηρὴ μας περιπλάνηση και ἀγωνία. Και μυστικοὶ Παράδεισοι, πού ἀνασαινομε τὸν ἀέρα τῆς ἀθανασίας και τῆς αἰωνιότητας. Γίνονται ἀκόμη γλυκοκελάρυστες ἀνάδρες «ζῶντος ὕδατος», πού λουζόμεθα στὰ ζωοποιά τους ρεῖθρα, και παίρνομε καινούργιες δυνάμεις. Μέσα στὸν τρισάγιο χῶρό τους, ἀναδίδονται θαρρεῖς ἀπὸ παντοῦ κάποιες ἀκτίνες ἀόρατες, πού μᾶς τυλίγουν μὲ τὴν αἴθλην οὐσία τους και μᾶς ζωογονοῦν. Και οἱ ἄβουλοι γίνονται θεληματικοί. Οἱ «καταπεπονημένοι» ἀνακουφίζονται. Και κάθε θλιμμένη και μαραμμένη καρδιά ξαναζωντανεύει ἀπὸ θεία παρηγορία· ὅπως ξαναζωντανεοῦν τὰ μαραμμένα λουλούδια μὲ τὴν Αὐγινή δροσιά.

*

Γιατὶ μέσα στὴν ἀτελείωτη και σκληρὴ βιοπάλη κτικιάζει ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἔταν δὲν πνέη ἐπάνω της ἡ μυστικὴ ζωὴ τοῦ πνεύματος. Και ὁ ἄνθρωπος ἀποσπασμένος ἀπὸ τὸ Θεὸ χάνεται και γκρεμίζεται σὲ βάραθρα φοβερά, πού στὰ καταρμένια τους βᾶθη δὲν φθάνει ποτὲ οὔτε ἔλπιση κάποιας ἀκτίνας. Και γινόμαστε τότε σώματα σκοτεινὰ και βουδά. Και μόρια τοῦ χάους και τῆς σιωπῆς του. Κι' ἀπὸ βασιληάδες τοῦ κόσμου ὅλου, καταντοῦμε σκλάβοι στὴν ἐξωτερικὴ φύση· κ' αἰχμαλωτιζόμαστε και ὑποτασσόμαστε στοὺς νόμους της. Και μόνο ἡ πίστη στὸ Θεὸ μᾶς κάνει «υἱοὺς φωτὸς» και νὰ λάμπωμε σὰν Ἡλιοι.

Ὁ ἅγιος Συμεών, ὁ νέος Θεολόγος, ὡς ἐξῆς περιγράφει τὴν πτώση καὶ τὴ δυστυχία τοῦ ἀνθρώπου, ποῦ ἀποσπᾶται ἀπὸ τὸ Θεό.

«Ὅλα τὰ δημιουργήματα, λέγει, ὅταν εἶδαν πὼς ὁ Ἄδὰμ ἐδιώχθηκεν ἀπὸ τὸν Παράδεισο, δὲν ἤθελαν πλέον νὰ τὸν ὑπακούουν καὶ νὰ τοῦ ὑποτάσσωνται. Τὸ φεγγάρι καὶ τ' ἄστρα δὲν ἤθελαν πλέον νὰ φανερώωνται καὶ νὰ τὸν φωτίζουν. Οἱ πηγὲς ἀρνήθησαν ν' ἀναβρῦζουν τὰ νερά τους, γιὰ νὰ πίνη καὶ νὰ ξεφλογίζεσαι. Καὶ τὰ ποταμάκια ἐσταμάτησαν νὰ κυλοῦν τὰ ρέματα τους. Οἱ ἀέριδες ἐστοχάσθησαν νὰ μὴ φυσοῦν πλέον καὶ νὰ μὴ δίνουν στὸν ἀμαρτωλὸν Ἄδὰμ τὴν πνοή τους. Καὶ τὰ ζῶα καὶ τὰ τετράποδα, ὅταν τὸν εἶδαν γυμνὸ καὶ χωρὶς τὴν πρώτη στολή τῆς Δόξας του, τὸν καταφρόνησαν κ' ἦσαν ἕτοιμα νὰ χυμῆσουν ἐπάνω του. Ὁ οὐρανὸς ἐτοιμάσθηκε κι' αὐτὸς νὰ πέσῃ ἐπάνω του. Καὶ ἡ Γῆ ἀρνιότανε νὰ τὸν βαστάζῃ...».

*

Αὐτὴ εἶναι ἡ μαύρη Μοῖρα τοῦ ἀνθρώπου, ποῦ ἀποσπᾶται ἀπὸ τὸ Θεό. Ὁ ἴδιος ὅμως ἅγιος Συμεών μᾶς λέει παρακάτω, πὼς ὁ Θεὸς «στὴν ἀπειρὴν εὐσπλαγχνία του καὶ τὴν ἀγαθότητά του δὲν ἀφῆκε τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου νὰ ἐξαπολυθοῦν εὐθὺς ἀμέσως ἐναντίον τοῦ ἀνθρώπου. Παρὰ διέταξε, νὰ παραμένῃ ἡ δημιουργία ὑποταγμένη στὸν Ἄδὰμ καὶ φθαρτὴ κι' αὐτὴ ὅπως ὁ ἀνθρώπος, νὰ τὸν ὑπηρετῇ, γιὰτι γι' αὐτὸν ἐδημιουργήθηκε. Ὅταν ὅμως θ' ἀναγεννηθῇ κάποτε ὁ ἀνθρώπος καὶ θὰ γίνῃ πνευματικὸς καὶ ἀθάνατος καὶ ἀφθαρτος, τότε καὶ ἡ ὑποταγμένη στὴ δούλεψή του φύση θ' ἀναγεννηθῇ κι' αὐτὴ μαζί του, καὶ θὰ γίνῃ, ὅπως αὐτὸς, ἀφθαρτὴ καὶ πνευματικὴ...».

*

Αὐτὸ τὸ μυστικὸ δεσμό, ποῦ συνδέει τὸν ἀνθρώπο μὲ τὸ κόσμον, ὅπως μᾶς τὸν περιγράφει ὁ ἅγιος Συμεών, μᾶς τὸν αἰσθητοποιοῦν καὶ μᾶς τὸν θυμίζουσι οἱ τρισάγιοι ναοί. Καὶ γίνονται ἔτσι ἀνθοκήπια τοῦ πνεύματος, ποῦ μέσα τους ἀνθίζουν καὶ μοσκοβολοῦν οἱ ζωοδότρες ἐλπίδες τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὴν αἰώνια ζωὴ ποῦ μᾶς περιμένει· καὶ γιὰ τὸ πλήρωμα τῆς ἀλήθειας κοντὰ στὸ Θεό. Εἶναι τὰ ἀκατάλυτα ὄχυρά, ποῦ μᾶς σκέπουν καὶ μᾶς προφυλάττουν ἀπὸ τὸν ἀφανισμό μας. Γιὰτι ἐπάνω τους κυματίζει πάντοτε θριαμβευτικὰ ἡ σημαία τῆς νίκης κατὰ τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου. Καὶ τὰ σήμαντρά τους διαλαλοῦν καὶ σαλπίζουν τὸ κήρυγμα τῆς θείας παρηγορίας, ποῦ μᾶς ἐκήρυξαν τὰ χεῖλη τοῦ

θείου μας Λυτρωτή: «Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ καὶ ἀποθάνῃ ζήσεται καὶ ἔχει ζωὴν αἰώνιον...».

*

Καὶ στὴν ἐποχὴ μας αὐτὴν οἱ ἱεροὶ ναοὶ εἶναι ἀναγκαιότεροι παρὰ κάθε ἄλλη φορά. Γιατὶ οἱ καιροὶ μας αὐτοὶ εἶναι θαυράτα ὑλιστικοί. Καὶ τὸ ἄστρο τῆς Βηθλεὲμ τὸ σκεπάζουν — ἀλλοίμονον — σύννεφα πυκνά. Ἀπὸ παντοῦ σήμερα οἱ αἰσθήσεις τοῦ ἀνθρώπου πλοκαμίζουν ἐγκόσμιες βαρεῖες χαρές· καὶ θέλγονται ἀπὸ τὰ κατώτερα στοιχεῖα τῆς φθαρτῆς φύσεως. Καὶ εἶναι βέβαιο δυστυχῶς, πὼς ἔχομε χάσει καὶ τὴν ἀκεραιότητά μας καὶ τὴν ἀγνότητά μας καὶ τὸ σωστὸ δρόμο. Χρῆμα σήμερα ζητοῦμε ὅλοι. Χρῆμα, καὶ μονάχα χρῆμα. Καὶ στὸ τέλος μποροῦμε νὰ τὸ θρῖσκωμε βέβαια. Μὲ πόσῃ ὁμως ἀπροσμέτρητη θυσία! Καὶ πάντως, μὲ τὴν ὀριστικὴν ἀπώλεια τῆς ἐσωτερικῆς μας γαλήνης. Καὶ συχνότατα τῆς ὑγείας μας...

*

Ἐπειτα στὰ σπίτια, ποὺ κτίζονται σήμερα, ὄχι μόνον δὲν ὑπάρχουν ἡσυχοὶ ἐσωτερικοὶ χῶροι, ποὺ νὰ μπορῇ κανεὶς ν' ἀποτραδηχθῇ καὶ νὰ προσευχηθῇ στὸ Θεό, ἀλλ' ἔχουνε ἐξορισθῇ ἀπὸ τὰ δωμάτιά τους καὶ τὰ εἰκονοστάσια. Κι' ὅλοι ἀτυχῶς οἱ χῶροι τους εἶναι κατάμεστοι ἀπὸ ἐπιπλα κι' ἀπὸ στοιχεῖα ποὺ θέλγουν καὶ ποὺ μᾶς ἀποτραβοῦν ἀπὸ τὸ δρόμο τῆς περισυλλογῆς καὶ τὸν σωστό. Ποῦ δὲν εἶναι ἄλλος — δὲν πρέπει νὰ εἶναι — παρὰ ἡ προσπάθειά μας ν' ἀποκαταστήσωμε μέσα μας ἀκεραία τὴν εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου· ποὺ ἐπλάσθηκε «κατ' εἰκόνα Θεοῦ», γιὰ τὴν αἰώνια ζωή...

*

Ἄς ἐνισχύσωμε λοιπόν, μ' ὅλη μας τὴν καρδιά, κάθε προσπάθεια ποὺ γίνεται γιὰ τὴν ἀνοικοδόμησι ἢ καὶ τὸν εὐπρεπισμὸ τῶν ἀγίων ναῶν.

Κι' ἄς προσέχωμε, ὅταν εἰσερχώμεθα σ' αὐτούς, νὰ μὴ σέρνωμε μαζὶ μας κοσμικὰς ἔγνοιες καὶ βέβηλους στοχασμούς. Ἄλλὰ νὰ καθαρῖζωμε τὴν καρδιά μας· καὶ νὰ ζητοῦμε ἀκατάπαυστα ἀπὸ τὸν παντέλειο καὶ Πανάγαθο Θεὸ τὴ φώτισι τοῦ νοῦ μας καὶ τὴν τελειοποίησή μας. Κι' ἄς εἴμαστε βέβαιοι, πὼς θὰ μᾶς δοθοῦν. Γιατὶ ὁ Χριστὸς μας εἶπεν: «Αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται. Κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται.»

ΑΝΑΓΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΜΑΣ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Εἰς τὸ τεῦχος τῆς 15 Φεβρουαρίου ἐ.ἔ. τοῦ «Ἐφημερίου» ἐδημοσιεύθησαν δύο ἄρθρα, πὺν κατὰ σύμπτωσιν ἀναφέρονται κατὰ κάποιον τρόπον εἰς τὸ αὐτὸ σχεδὸν θέμα, ἀλλὰ εἰς δύο πολὺ διαφορετικὰς ὄψεις του. Τὸ ἓνα ἄρθρον εἶναι τοῦ φίλου κ. Βασ. Ἡλιάδῃ «Οἱ ἐκκλησίαις σημαντικὸς παράγων τοῦ τουρισμοῦ καὶ τῆς ἀναπτύξεως αὐτοῦ» καὶ τὸ ἄλλο εἶναι τὸ ἄρθρον τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Φιλαρέτου Α. Βιτάλη «Ἡ ἱερὰ Μονὴ Ζαλόγγου».

Ὁ κ. Βασ. Ἡλιάδης, ἀναφερόμενος εἰς τὸ ἀπασχολοῦν ἐπ' ἐσχάτων καὶ τοὺς οικονομολόγους καὶ τὴν κοινὴν γνώμην θέμα τῆς καλλιτέρας ὀργανώσεως τοῦ τουρισμοῦ — καὶ τὸ θέμα, παρὰ τὴν ἐκ πρώτης ὄψεως ἄσχετον πρὸς καθαρῶς θρησκευτικὸν περιοδικὸν ὡς ὁ «Ἐφημέριος» μορφήν του, ἔχει κάποιον ἐνδιαφέρον, ἀφοῦ ἡ Ἐκκλησία μας πάντοτε ἐπόνεσεν ὄχι μόνον διὰ τὴν ἡθικὴν καὶ πνευματικὴν, ἀλλὰ, ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ Χριστιανικοῦ, καὶ διὰ τὴν βιοτικὴν εὐημερίαν τῶν μοχθούντων πιστῶν της — σημειώνει εὐστόχως τὴν σημασίαν, πὺν ἔχουν διὰ τοὺς περιηγητὰς τῆς χώρας μας ὡς ἀξιοθέατα, οἱ διάφοροι βυζαντινοὶ ναοὶ τῆς Ἑλλάδος. «Ἡ Ἑλλάς, γράφει ὁ κ. Ἡλιάδης, δὲν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ναοὺς, ὅπως τοῦ Ἁγίου Πέτρου τῆς Ρώμης, τοῦ Ἁγίου Παύλου τοῦ Λονδίνου καὶ ἄλλους τῆς Εὐρώπης, ἀλλ' ἔχει ἐκκλησίας καὶ μὲ βυζαντινὴν ἀρχιτεκτονικὴν καὶ μὲ διακόσμησιν καλλιτεχνικὴν ἐποχῶν παλαιῶν καὶ μὲ ἀτμόσφαιραν, πὺν ἀναδίδει τὸ ἄρωμα μιᾶς ἱστορικῆς διαδρομῆς. Τὰ παρεκκλήσια, τὰ μοναστήρια στὰ βουνὰ γύρω, ἀλλὰ καὶ πλῆθος ἐκκλησιῶν μέσα εἰς αὐτὰς τίς πόλεις, θὰ μπορούσαν νὰ προσφέρουν τὴν καλλίτερη ἐπίδειξι τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πνεύματος».

Ἡ σκέψις τοῦ κ. Ἡλιάδῃ εἶναι πολὺ σωστὴ. Ὅλοι σχεδὸν αἱ περιοχαὶ τῆς Ἑλλάδος μας ἔχουν νὰ ἐπιδείξουν ὄχι μόνον θαυμαστὰ ἀρχιτεκτονικὰ ἐπιτεύγματα, συνδυάζοντα τὴν λιτὴν χάριν τῆς ἀπλότητος καὶ τοῦ μέτρου μὲ τὴν θρησκευτικὴν ἀνάτασιν, ἀλλὰ καὶ δειγμάτα καὶ ἱστορικὰ σύμβολα θρησκευτικῆς ἢ ἐθνικῆς ἐπιχαριτοῦ ζωῆς. Ἀπὸ τοὺς ἐξόχους ἐκείνους μικροὺς κομψοὺς Βυζαντινοὺς ναοὺς τῆς Καστοριάς, ἀπὸ τὸν μεγαλοπρεπῆ Ἁγιὸν Δημήτριον τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τὰς ἄλλας Βυζαντινὰς ἐκκλησίας της, ἕως τὰ ἱστορικὰ ἢ καλλιτεχνικὰ μοναστήρια τῆς Στερεᾶς, τῆς Ἀττικῆς, τῆς Πελοποννήσου — ἅς ἐνθυμηθῶμε τὸν ἕξοχον Μυστραῶν — τῆς Κρήτης, τῶν Κυκλάδων, τὴν γῆν καὶ τὰ βουνὰ τῆς Ἑλλάδος στολίζου ἀνάλογα λαμπρὰ ἐκκλησιαστικὰ μνημεῖα,

προϊόντα τέχνης ἀληθινῆς καὶ εὐλαβείας συγκινητικῆς. Καὶ τὰ μνημεῖα αὐτά, ὄχι πλέον διὰ τὸν τουρισμόν, ὄχι διὰ τοὺς ξένους, ἀλλὰ διὰ τὸ Ἔθνος, δι' ἡμᾶς τοὺς ἴδιους τοὺς γηγενεῖς, ὡς Χριστιανούς, ὡς Ἑλληνας, ὡς φιλοτέχνους εἶναι ἱερά, πολυσέβαστα καὶ καλλιτεχνικῶς καὶ αἰσθητικῶς πολύτιμα.

*

Ὅμως πόσον ἐφροντίσαμεν καὶ πόσον ἐπονέσαμεν δι' αὐτὰ τὰ μνημεῖα, δείχνει, δυστυχῶς ὁ δευτέρος ἀρθρογράφος τοῦ «Ἐφημερίου». Ὁ ἀρχιμ. κ. Φιλάρετος Βιτάλης περιγράφων ἓνα ἀληθινὸν ἐθνικὸν καὶ θρησκευτικοῖστορικὸν κειμήλιον, τὴν ἱερὰν Μονὴν Ζαλόγγου, γράφει: «Αὐτὴ ἡ πολυτίμητη Μονὴ τῆς Ἡπείρου εἶχε καταστήσει σὲ φρικτὰ ἐρείπια ἀπὸ τὴν ἀστοργίαν τοῦ Κράτους καὶ τῶν Σχολικῶν Ἐφοριῶν τῶν γύρω χωριῶν..... Ὁ ναὸς μὲ τις ὑπέροχες τοιχογραφίες του ἔφθασε νὰ εἶναι ἐτοιμόρροπος καὶ νὰ χρησιμοποιῆται γιὰ ... σταύλισμα τῶν ζώων!»

Ἄν ἡ θερμουργὸς πνοὴ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πρεβέζης κ. Στυλιανοῦ, ὑπάρχει ἐλπίς νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν ἀνόρθωσιν τῆς Μονῆς τοῦ Ζαλόγγου — ἤδη, ὡς μᾶς πληροφορεῖ εἰς τὸ ἄρθρον του ὁ ἀρχιμ. κ. Βιτάλης, τὸ ἔργον ἐπροχώρησεν σημαντικὰ —πολλαὶ ἄλλαι ἱστορικαὶ Μοναὶ τῆς Ἑλλάδος, πολλοὶ ἄλλοι ναοί, ἰδίως πολλὰ ἄλλα ἐρημικὰ ἐξωκκλησία, φθείρονται ἀνελέητα ἀπὸ τὸν χρόνον, καὶ ἀπὸ τὴν ἐγκατάλειψιν καὶ τὴν ἀδιαφορίαν τῶν ἀνθρώπων. Ἀριστουργήματα ἀρχιτεκτονικῆς καὶ ζωγραφικῆς, μνημεῖα ἐκκλησιαστικὰ ἀπαράμιλλα ἢ εἰς πρωτοτυπίαν ἢ εἰς κομψότητα, παραδίδονται σιγὰ-σιγὰ εἰς τὸν ἀφανισμόν. Ὁ καθέννας μας πρόχειρα ἔχει τὰ παραδείγματα —καὶ ὁ ὑπογράφων π.χ. ἀναλογίζεται μὲ πόνον ἐκκλησίας μὲ περιφήμους τοιχογραφίας τῆς ἰδιαιτέρας του πατρίδος Νάξου, ποὺ ἤδη κατεστράφησαν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν— ὁ καθέννας μας ἔχει νὰ θρηνήσῃ καὶ κάποιον Ἱερὸν τῶν παιδικῶν του χρόνων, ποὺ ἐπιστρέφων νοσταλγικὰ εἰς τὴν γενέτειραν τὸ βρίσκει τώρα ἐρείπιον.

Αὐτῶν λοιπὸν τῶν καταλοίπων τοῦ Βυζαντινοῦ μας ἐκκλησιαστικοῦ κλέους καὶ τῆς καλλιτεχνικῆς τῶν χριστιανικῶν μας αἰώνων ἐκφράσεως τὴν κατὰ τὸ δυνατόν σωτηρίαν καὶ διατήρησιν πρέπει νὰ ἐπιδιώξωμεν, νὰ προπαγανδίσωμεν καὶ νὰ προγραμματίσωμεν ὅλοι μας. Ὅχι πλέον — ἐπαναλαμβάνω— μόνον διὰ τὴν τουριστικὴν ἀξίαν των— τὸ ὑλικὸν μέρος εἶναι τὸ δευτερεύον— ἀλλὰ διὰ τὸ ἠθικόν, τὸ ἱστορικὸν καὶ τὸ καλλιτεχνικὸν ἐνδιαφέρον των. Καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πρεβέζης εἶναι πολύτιμον καὶ ἄξιον μιμήσεως.

ΠΕΤΡΟΣ ΓΛΕΖΟΣ

ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ
ΕΙΣ ΤΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ
ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΕΟΡΤΑΣ

**Ὁμιλία στήν ἀμαρτωλή γυναῖκα
πού ἄλειψε μέ μῦρο τόν Κύριο**

(Μεγάλη Τρίτη, θράδου)

Ἐκείνη, πού κυλιόταν ὡς χθές στόν βόρβορο τῆς αἰσχρῆς ἡδονῆς, εἶναι τώρα πεσμένη στά πόδια τοῦ Σωτῆρος. Κλαίει πικρά τόν ἄσωτο βίο της. Μετανοεῖ. Καί κατά τήν ὥρα αὐτή, τόν ἀνταλλάσσει μέ μία ζωῆ ἀγία καί κατακάθαρη. Δέν ἀναφέρει τὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιο, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἀν μαζί μέ τὰ δάκρυα, πού ἔτρεχαν ἀπὸ τὰ μάτια της, βγῆκαν κι' ἀπὸ τὰ χεῖλη τῆς γυναικὸς ἐκείνης κάποια λόγια. Λόγια συντριβῆς, εὐγνωμοσύνης κι' ὑποσχέσεων.

Ἄλλὰ ὅ,τι ἀποσιώπησε ἡ Γραφή. Ὅ,τι ἴσως πραγματικά δέν πρόφεραν τὰ μακάρια ἐκεῖνα χεῖλη. Ὅ,τι ἔστω μονάχα ἡ καρδιά τῆς μετανοημένης γυναικὸς ἔλεγε καί τὸ ἄκουε ὄχι ἄλλος ἀπὸ τόν Κύριο, τὸ διατρανώνουν καί τὸ τονίζουν στήν ἱερή τους λύρα ἀπόψε οἱ ὑμνωδοὶ τῆς Ἐκκλησίας, τ' ἀηδόνια αὐτὰ τοῦ Πνεύματος, πού δέν κεληδοῦν ἀπλῶς ὅσα εἶναι γραμμένα στὸν λόγο τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ κι' ὅσα δέν εἶναι κι' ἐννοοῦνται.

Ἄς προσέξουμε, λοιπόν, τὰ γλυκύμολπα καί κατανοητικὰ αὐτὰ λόγια, πού ἀντλήσαν οἱ ποιηταὶ τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸ στόμα τῆς γυναικὸς ἐκείνης καί πού τόσο ταιριάζουν σὲ κάθε μετανοημένη ψυχῇ. Ἄς τὰ κάνουμε κι' ἐμεῖς ἄσμα μας. Δέν εἶναι κτῆμα ἐνὸς προσώπου, ἀλλὰ κοινὴ περιουσία ὄλων. Δέν εἶναι παρὰ καί δική μας φωνή.

(Μὴ με τὴν πόρνην ἀπορρίψης, ὁ Υἱὸς τῆς Παρθένου). Μὴ μέ ἀποδιώξης, μὴ μέ σπρώξης μακριὰ σου ἐμένα τὴν κατασπιλωμένη ἀμαρτωλή, Υἱὲ τῆς ἀσπιλης καί πάναγνης Μαρίας. Εἶσαι ὁ Ἅγιος κι' εἶμαι ἡ ρυπωμένη. Εἶσαι ὁ Δίκαιος κι' εἶμαι ἡ ἐνοχη. Εἶσαι τὸ ἄνθος τῆς ἀφθαρσίας κι' εἶμαι ὁ καρπός, πού ὅσοι θέλησαν νὰ τὸν δοκιμάσουν, μετέλαβαν τὸν θάνατο. Ἄλλὰ παρ' ὅλη αὐτὴ τὴν ἀπόστασι, πού σὲ χωρίζει ἀπὸ μένα, ἐγὼ σὲ πλησίασα. Γνωρίζω τί βδελυκτὸ πλάσμα στάθηκα. Συναισθάνομαι πόσο ἀξίζω τὴν περιφρόνησί σου. Ἄλλὰ μὴ μ' ἀποδιώξης, μὴ μέ ἀποδοκιμάσης, μὴ στρέψης ἄλλοῦ τὴ ματιά σου. Γιατί, ἰδές. Σοῦ φέρω κάτι πού τόσο ποθεῖς, πού τόσο ἀναζητᾷς. Τὴ μετάνοια.

«Μή μου τὰ δάκρυα παρίδης, ἢ χαρὰ τῶν Ἀγγέλων». Μὴ παραβλέψης τὰ δάκρυά μου, μὴν ἀδιαφορήσης στὸ κλάμμα μου, σὺ ποὺ εἶσαι ἡ χαρμονή, ἡ ἀγαλλίασις κι' ἡ ἀπόλαυσις τῶν οὐρανίων πνευμάτων. Τί σχέσι μπορεῖ νὰ ἔχη ἡ δική μου ἀξιοθρήνητη κατάστασις μὲ σένα ποὺ εἶσαι τὸ χάρισμα τῶν Ἄνω Δυνάμεων; Κι' ὅμως, γι' αὐτὸ κατέβηκες στὴ γῆ. Γιατί διψοῦσες τὸ κλάμμα τῶν μετανοημένων τέκνων σου. Ἴδού, λοιπόν, ὅτι ἐγὼ σοῦ τὸ προσφέρω. Μὴ τὸ παραβλέψης, Κύριε.

«Δέξαι μου τὰς πηγὰς τῶν δακρῶν, ὁ νεφέλαις διεξάγων τῆς θαλάσσης τὸ ὕδωρ.» Δέξου, λοιπόν, τὰ ρυάκια τῶν δακρῶν μου, σὺ ποὺ συνάξεις σὲ σύννεφα τὸ νερὸ τοῦ πελάγους. Τὰ δάκρυά μου εἶναι ἄρμυρά ὅπως ἐκεῖνο τὸ νερὸ, ἀλλὰ πιδ πολῦτιμα γιὰ σένα. Γνωρίζω, Κύριε, πόσο διψᾷ αὐτὸ τὸ νερὸ τῶν ματιῶν, αὐτὸ τὸ νερὸ τῆς καρδιάς. Γι' αὐτὸ κι' ἐγὼ, τώρα ποὺ σὲ ἀγάπησα, τώρα ποὺ παρατῶντας τὰ μονοπάτια τῆς ἁμαρτίας μπαίνω στὸν δρόμο τοῦ θελήματός σου, τὰ δάκρυά μου σοῦ προσφέρω. Τὰ χύνω στὰ ἄχραντα πόδια σου, ποὺ εἶναι ψηλότερα ἀπὸ ὅλα τὰ σύννεφα, γιατί στὰ σύννεφα πάνω πατᾷς κι' ἔχεις τὴ γῆ ὑποπόδιό σου.

«Κάμφθητί μοι πρὸς τοὺς στεναγμοὺς τῆς καρδιάς, ὁ κλίνας τοὺς οὐρανοὺς τῆ ἀπάτῃ σου κενώσει». Λύγισε πάνω στοὺς στεναγμοὺς τῆς καρδιάς μου, σὺ ποὺ ἔκανες νὰ γείρουν οἱ οὐρανοὶ κατεβαίνοντας καὶ φορῶντας τὸν πηλὸ τῆς ἀνθρώπινης σάρκας, ἀφήνοντας μ' ἀνείπωτο τρόπο τὴ δόξα σου γιὰ νὰ πάρης μορφὴ ἀνθρώπου. Ὅχι, δὲν κατέβηκες ἀπλῶς ἀπὸ τὸν οὐρανὸ στὴ γῆ. Λυγίζεις πιδ χαμηλὰ ἀκόμη, συγκαταβαίνοντας στὶς ἀβύσσους κάθε ἁμαρτωλῆς καρδιάς κι' ἀκούοντας τοὺς στεναγμοὺς της.

«Καταφιλήσω τοὺς ἀχράντους σου πόδας, ἀποσμήξω τούτους δὲ πάλιν τοῖς τῆς κεφαλῆς μου βοστρύχοις». Ἴδές. Δὲν ἔχω ἄλλο τρόπο νὰ σκουπίσω τὰ πανάγια πόδια σου, ποὺ τὰ ἔλουσα μὲ τὰ δάκρυά μου καὶ τὰ πότισα μὲ τὸ ἀκριβὸ μῦρο καὶ τὰ ἔπνιξα στὰ φιλιὰ, παρὰ μονάχα τοὺς πλοκάμους τῶν μαλλιῶν μου. Αὐτοὺς ἔλουσα καὶ μ' αὐτοὺς θὰ τὰ σκουπίσω.

«Διάλυσον τὸ χρέος ὡς καγῶ τοὺς πλοκάμους». Γιατί τὸ ἔκαμα αὐτό; Τάχα ἀπὸ ἀμηχανία, τάχα γιατί δὲν μποροῦσα νὰ βρῶ ἓνα κομμάτι πανί; Ὅχι, ἀλλὰ γιατί ἤθελα καὶ μὲ τις κινήσεις νὰ σοῦ μιλήσω, μὲ μιὰ χειρονομία νὰ σοῦ θυμίσω τὴ ζητῶ ἀπὸ τὴ χάρι σου καὶ τὴν ἀγάπη σου. Λύσε τὴν ἐνοχὴ μου, Κύριε, ὅπως ἔλουσα κι' ἐγὼ τοὺς βοστρύχους. Εἰμπλεξέ με ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, ὅπως ξέμπλεξα κι' ἐγὼ τις τρίχες τῆς κεφαλῆς μου. Εἰκάρφωσε τὴν ψυχὴ μου ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, ὅπως κι' ἐγὼ ἀφήρησα τις καρφίτσες, ποὺ συκρατοῦσαν τὰ κύματα τῆς κόμης μου.

«Καὶ πλησίον τελωνῶν σε κηρύξω, εὐεργέτα φιλόνηρωπε».

Κάμε μου αὐτὴ τὴν εὐεργεσία φιλόνηρωπε Κύριε. Κι' ἐγώ, ὄχι γιὰ πληρωμὴ — γιὰτὶ εἶναι ἀξετίμητη ἡ χάρις σου καὶ δὲν πληρῶνεται μὲ τίποτε — ἀλλὰ ἀπὸ εὐγνωμοσύνη, σοῦ δίνω αὐτὴ τὴν ὑπόσχεσι: θὰ πάω νὰ κηρύξω τὰ θαυμάσιά σου ἀνάμεσα σ' ἐκείνους, μὲ τοὺς ὁποίους ζοῦσα ὡς τώρα, στὸν κόσμον τῶν ἀσώτων ἀπ' ὅπου μ' ἔβγαλες. Δὲν θὰ μείνω ἀδρανής. Δὲν θὰ κυττάξω ἀπλῶς πῶς νὰ φυλάξω τὸν ἑαυτό μου στὴν ἀγνότητά, πού μοῦ ξαναχάρισε. Ἄλλὰ τί θὰ κάμω; Θὰ ἐφαρμόσω τὴν πρώτη καὶ μεγάλη σου ἐντολή, πού χωρὶς αὐτὴ ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι περιττὰ κι' ἀνώφελα. Θὰ γίνω μιὰ φωνὴ προσκλήσεως, μιὰ φωνὴ παρηγορίας στοὺς ἀδελφούς μου, πού ἀκόμη βρίσκονται στὸ σκοτάδι καὶ στὸν βόρβορο. Θὰ τοὺς ἀγαπήσω ἀληθινὰ μὲ τὴ δική σου ἀγάπη καὶ θὰ τοὺς δείξω ἐσένα, θὰ τοὺς καλέσω σὲ σένα, θὰ τοὺς σπρώξω σὲ σένα. Ἄν ὡς τώρα ἤμουν ὄργανο τῆς ἀπωλείας τους, τώρα θὰ γίνω ὄργανο τῆς σωτηρίας τους. Ἄν ὡς τώρα ἤμουν θηλειὰ μὲ τοὺς ἐναγκαλισμούς μου καὶ τοὺς τραβοῦσα κάτω πρὸς τὴν ἀπώλεια, τώρα θὰ γίνω μὲ τὸ κήρυγμά μου καὶ μὲ τὴν ἀγία ζωὴ μου βαροῦλο καὶ θὰ τοὺς τραβῶ ἐπάνω πρὸς τὴ σωτηρία.

Αὐτά, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, εἶναι μερικὰ ἀπὸ τὰ λόγια, πού ἡ Ἐκκλησία ἀπόψε ἀποκρυπτογραφεῖ μέσα στὴ σιωπὴ τῆς μετανοημένης γυναίκας, ἡ ὁποία ἄλειψε μὲ μῦρο τὸν Κύριο, λόγια, πού ταιριάζουν καὶ στὸν καθένα μας. Γιατὶ ποίος εἶναι πού δὲν ἔχει ἀνάγκη μετανοίας; Ποίος, ἔστω καὶ μιὰ μέρα τοῦ βίου του μπορεῖ νὰ παρουσιάσῃ στὸν Χριστὸ ἄγραφο ἀπὸ τὸ δάκτυλο τῆς ἀμαρτίας; Κανείς. Ὅλοι, λοιπόν, ἄς γίνουμε χορὸς γύρω ἀπὸ τὴ γυναῖκα αὐτὴ, κι' ἄς ἐπαναλάβουμε μαζί της τοὺς θεσπεσίους στίχους, πού ἀκούσαμε καὶ θ' ἀκούσουμε ἀκόμη στὰ ἀποψινὰ τροπάρια.

Ἑομιλία στὴν Ἀποκαδήλωσι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ (Μεγάλῃ Παρασκευῇ πρωτῇ, στὸν ἑσπερινόν)

«Καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσήφ, ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρῇ καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν...καινῷ...
μνημεῖω...» (Ματθ. κζ' 59,60)

[Κι' ἀφοῦ πήρε τὸ σῶμα ὁ Ἰωσήφ, τὸ τύλιξε σὲ καθαρὸ σεντόνι καὶ τὸ τοποθέτησε σὲ...καινοῦργιο...μνημεῖο...].

Ἄξιοι κάθε ἐπαίνου, ἔστω κι' ἂν τόσο πάρωρα ἐξεδήλωσαν τὴν ἀγάπη τους στὸν Κύριο, εἶναι, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὁ εὐσχήμων βουλευτὴς Ἰωσήφ ἀπὸ τὴν Ἀριμαθεῖα κι' ὁ ἄρχων Νικόδημος, πού ἀποκαθήλωσαν τὸ σῶμα του ἀπὸ τὸν σταυρὸ καὶ τὸ

ἐνταφίασαν θεοπρεπῶς. Ἐκαμαν αὐτοὶ κάτι, ποῦ ἦταν ἔργο ἄλλων, πῶς συνδεδεμένων μετὸν Κύριο, καὶ ποῦ εἶχαν λιγώτερα νὰ διακινδυνεύσουν ἀπ' ὅ,τι ὁ Ἰωσήφ κι' ὁ Νικόδημος. Αὐτοὶ οἱ ἄλλοι ἦταν οἱ μαθηταὶ του, ποῦ ἐξακολουθοῦσαν νὰ μένουν ἀπὸ φόβο κρυμμένοι στὸ ὑπερῶο.

Ἄς τιμηθοῦν, ὅπως τοὺς ταιριάζει σήμερα, οἱ δύο αὐτοὶ φίλοι τοῦ Δεσπότη, ποῦ ἂν δὲν βρῆκαν τὴ δύναμι νὰ τὸν ὑπερασπισθοῦν ζωντανό, βρῆκαν τοῦλάχιστον τὴν τόλμη νὰ τὸν περιποιηθοῦν νεκρό. Κι' ἄς σταθοῦν ὡς πρότυπα μπροστά μας, γιὰ νὰ μᾶς δείξουν πῶς πρέπει νὰ αἰσθανθοῦμε καὶ πῶς νὰ κινηθοῦμε γύρω ἀπὸ τὸ ἄπνουν καὶ ζωαρχικὸ σῶμα τοῦ Σωτῆρος μας, ποῦ σκεπασμένο μετὰ τὰ λουλούδια τῆς ἀνοιξέως ἐναποτέθηκε στὸ μνημεῖο.

Ὁ Ἰωσήφ κι' ὁ Νικόδημος ἦταν ἄνθρωποι ἐπιφανεῖς κατὰ κόσμον. Γι' αὐτὸ καὶ τοὺς εἶχε σταθῆ δύσκολο νὰ γίνουν μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ φανεροὶ καὶ τέλειοι. Ἡ καρδιά τους εἶχε στραφῆ ἀπὸ καιρὸ πρὸς τὸ φῶς τῆς ἀληθείας. Θὰ ἤθελαν κι' αὐτοὶ — ὅπως εἶχαν κάμει οἱ ἀπλοῖκοι καὶ φτωχοὶ ψαράδες τῆς Γαλιλαίας — νὰ τὰ παρατήσουν ὅλα καὶ νὰ δοθοῦν ὀλόκληροι στὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ. Ἄλλὰ δὲν εἶχαν νὰ σπάσουν δεσμὸν φθιγόν, ὅπως ἐκεῖνοι τῆς πτωχείας, τῆς ἀγραμματοσύνης καὶ τοῦ ἀσήμου ὀνόματος. Τοὺς ἐμπόδιζε ἡ μόρφωσις, τὸ λαμπρὸ τους ὄνομα, τὰ κτήματά τους. Ἐμοιάζαν κι' αὐτοὶ, ὅπως ὅλοι οἱ πλούσιοι (πλούσιοι εἶτε στὰ χρήματα εἶτε στὶς γνώσεις εἶτε στὴν κοσμικὴ δύναμι) μετὰ τὴν καμῆλα, ποῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴν τρύπα τοῦ βελονιοῦ. Δὲν χωροῦσαν, μετὰ τὰ κάθε λογῆς πλούτη τους, ποῦ τοὺς βάραιναν σὰν παχὺ καὶ πολύπτυχο ροῦχο, στὴ στενὴ καὶ θλιμμένη ὁδὸ, ὅπου ὁ Χριστὸς καλεῖ τὸν καθένα νὰ περπατήσῃ.

Γι' αὐτὸ, λοιπόν, ἔμεναν μονάχα στὴν καλὴ τους προαίρεσι, ἀνίκανοι νὰ κάμουν τὸ ἀποφασιστικὸ βῆμα τῆς ἐγκαταλείψεως τῶν πάντων. Στάθηκαν, ἔτσι, μαθηταὶ τῆς σκιᾶς, ἀνεκδήλωτοι καὶ κρυφοί.

Ὁ ἓνας ἀπ' αὐτοὺς — διηγεῖται ὁ εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης — ἐπισκέφθηκε νύχτα τὸν Διδάσκαλο, γιὰ ν' ἀκούσῃ ἀπὸ τὸ θεῖκό του στόμα τὰ λόγια τῆς ζωῆς. Προφυλαγμένος ἀπὸ τὸ σκοτάδι, ποῦ δὲν μποροῦσαν νὰ τὸ διασχίσουν τὰ μάτια τοῦ κόσμου, ὁ Νικόδημος πῆγε στὸ φῶς, ποῦ τόσο διψοῦσε ἡ ψυχὴ του. Αὐτὸ μονάχα ἔκαμε, σ' αὐτὸ μονάχα περιορίσθηκε.

Ἄλλὰ μὴ τέτοια κρυφὴ ἀγάπη ἔρχεται ὦρα νὰ δοκιμασθῇ. Κι' αὐτὴ ἡ ὦρα σήμανε γιὰ τὸν Νικόδημο. Ὅταν οἱ Ἰουδαῖοι σκέπτονταν νὰ συλλάβουν τὸν Κύριο, ὁ κρυφὸς αὐτὸς φίλος του ὕψωσε τὴ φωνή του.

Δὲν ἦταν μιὰ ἄτρομη φωνή, ἀλλὰ πάντως τὴν κράδαινε τὸ

ένδιαφέρον για τὸν Χριστό. Ἦταν ἡ ἀρχὴ τῆς ἐξόδου ἀπὸ τὴν ἀδράνεια καὶ τὴν λιποψυχία. Ὁ Νικόδημος ὑπερασπίσθηκε πλάγια, ἔμμεσα τὸν Χριστό, ἀλλὰ κι' αὐτὸ ἦταν κάτι.

Κατόπι, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ πιάσθηκε. Δικάσθηκε. Ὁδηγήθηκε στὸν Σταυρό. Ὁ Ἰωσήφ κι' ὁ Νικόδημος δὲν βγήκαν νὰ τοῦ πάρουν τὸ μέρος, νὰ τοῦ ἐκδηλώσουν τὴ φιλία τους. Ἀλλὰ ποιὸς θὰ εἶχε καιρὸ νὰ τοὺς κρίνει, ὅταν οἱ ἴδιοι οἱ Ἀπόστολοι τοῦ σκόρπισαν, τὸν παράτησαν καὶ κατέφυγαν πτοημένοι στὸ ὑπερῶο;

Κι' ἂν οἱ Ἀπόστολοι ἔμειναν ἐκεῖ, ὁ Ἰωσήφ κι' ὁ Νικόδημος δὲν τοὺς μιμήθηκαν γιὰ πολλὴ ὥρα. Δὲν πρόφθασε νὰ γείρη ὁ ἥλιος τῆς Παρασκευῆς. Καί, μὲ τὴν καρδιά σφιγμένη, «τολμοῦν», ὅπως σημειώνει ἓνας ἀπὸ τοὺς ἱερούς εὐαγγελιστάς, καὶ πηγαίνουν στὸν Πιλάτο νὰ τοῦ ζητήσουν τὸ σῶμα τοῦ Ἐσταυρωμένου. Τώρα, ἔστω καὶ πολὺ ἀργά, ἀψηφοῦν τὸ πᾶν. Δείχνονται γενναῖοι. Ἡ μεταμέλειά τους δὲν εἶναι ἀπλὸς πόνος τῆς ψυχῆς. Δὲν περιορίζεται σὲ δάκρυα καὶ χτυπήματα τῶν χειρῶν στὸ στῆθος. Εἶναι δυνατὴ κι' ἀπλώνεται, κατεβαίνει σὲ ἔργα. Ἀντιμετωπίζει κινδύνους.

Ἄφησαν νὰ σταυρωθῇ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ δὲν τὸν ἀφῆνον ἔρημο στὸν στυγρὸ ἀέρα τοῦ Γολγοθᾶ. Ὁ σεισμὸς ἐκεῖνος, ποὺ ἀνοίξε τοὺς τάφους, ἔσεισε καὶ τὶς δικῆς τους καρδιές, τίναξε ἀπὸ πάνω τους τὴν ἀτολμία. Οἱ φόβοι τους, οἱ ἐπιφυλάξεις τους σχίσθηκαν, ὅπως τὸ καταπέτασμα τοῦ Ναοῦ.

Κι' ἔτσι τίποτε δὲν τοὺς συγκρατεῖ πλέον.

Παίρνουν τὴν ἄδεια ἀπὸ τὸν ἡγεμόνα. Ἀγοράζουν «σινδὸνα καθαρὰ» κι' ἑκατὸ λίτρα μῦρο. Καὶ μεταβαίνουν, μαζὶ μὲ τὶς γυναῖκες, ν' ἀποσπάσουν ἀπὸ τὸ ξύλο τοῦ θανάτου, ποὺ θὰ εἶναι ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα ξύλο τῆς ζωῆς, τὸν θεῖο Καρπὸ. Τὸν δρέπουν πρῶτοι αὐτοί.

Ἀξίως, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἡ Ἐκκλησία τοὺς ἔχει κατατάξει ἀνάμεσα στοὺς Ἁγίους τῆς. Γιατί, ἡ πράξις τους ἐκείνη, στάθηκε ἰκανὴ νὰ σβύση τὴν πρωτινὴ τους δειλία καὶ νὰ ξεπληρώσῃ τὸ χρέος ποὺ εἶχαν στὸν Σωτῆρα. Κι' ἄλλωστε δὲν ἔμεινε χωρὶς συνέχεια. Στάθηκε ἀφετηρία μιᾶς νέας ζωῆς, γεμάτης πλέον ἀπὸ τὴ Χάρι' μιᾶς ζωῆς ποὺ τελείωσε καὶ γιὰ τοὺς δύο — ὅπως ἀναφέρει ἡ ἀρχαία παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, μὲ τὸ ἔνδοξο μαρτύριο.

Ὡ γλυκύτατε Κύριε. Πόσοι ἀπὸ μᾶς, ἀμελεῖς, φίλαυτοι, δεμένοι στὸν κόσμο, ὅπως ὁ Ἰωσήφ κι' ὁ Νικόδημος, δὲν σὲ ἀφῆνομε καθε τόσο νὰ ξανασταυρώνεσαι, μὴ τολμῶντας νὰ σὲ ὑπερασπιστοῦμε μέσα μας καὶ γύρω μας, ἐπιτρέποντας στὴν ἁμαρτία νὰ ὑπερισχύῃ, στὴν ἀσέβειαν νὰ προχωρῇ. Ἀλλὰ ἂν τοὺς ἔχομε μιμηθῇ στὴ συμπεριφορὰ τους πρὶν ἀπὸ τὴ σταύρωσί σου, ἀξίως

μας νὰ τοὺς μιμηθοῦμε καὶ στὴ συμπεριφορά τους τὴν κατοπινὴ. Κι' ἔτσι νὰ σὲ τυλίξουμε κι' ἐμεῖς στὴν καθαρὰ σινδὸνα τῶν ἁγίων ἀποφάσεων καὶ νὰ σοῦ προσφέρουμε ἀντὶ μύρων τὰ δάκρυα τῆς μετανοίας. Γιὰ νὰ μείνουμε ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα ἀληθινοὶ σου φίλοι καὶ μύσται. Καὶ μὲς ἀπὸ τὴ δύναμι, τὸ φῶς καὶ τὴ δόξα τῆς Ἀναστάσεώς σου, ν' ἀναστηθοῦμε κι' ἐμεῖς στὴν ἀληθινὴ ζωή.

Κυριακὴ 13 Ἀπριλίου (Πάσχα)

(Ἰωάν. α' 1-17)

«Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει»
(Στίχ. 5)

[Καὶ τὸ φῶς λάμπει μέσα στὸ σκοτάδι].

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ μας, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, φώτισε τὰ σύμπαντα. Φώτισε, ὅπως λέγει ἓνα ἀπὸ τὰ τροπάρια τοῦ σημερινοῦ ὄρθρου, τὸν οὐρανό, τὴ γῆ καὶ τὰ καταχθόνια. Ἐλαμψε αὐτὸ τὸ φῶς, ποῦ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, φανερωμένος πλέον ὡς Θεὸς ἀληθινὸς καὶ Σωτὴρ μας. Γιατὶ αὐτὰ τὰ δύο ἀποδείχνει ἢ ἐκ νεκρῶν ἔγερσις του. Κι' ἡ Ἐκκλησία, σὰν τὸ πιὸ κατάλληλο καὶ πανηγυρικὸ εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα, διάλεξε τὸν πρόλογο τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου, ποῦ εἶναι γεμᾶτο ἀπὸ αὐτὸ τὸ φῶς, τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ ὡς Θεοῦ καὶ σωτῆρος μας, τὸ φῶς ποῦ λάμπει στὰ σκοτάδια καὶ τὰ σκορπίζει.

Ἄς μὴν εἶναι, λοιπόν, τὸ ἀναστάσιμο κήρυγμα τίποτε ἄλλο παρὰ λίγα ἀναλυτικὰ λόγια κάτω ἀπὸ τὸν καθένα στίχο τοῦ εὐαγγελικοῦ ἀναγνώσματος. Δεχθῆτε τα, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, στίς λαμπροφῶρες ψυχές σας. Εἶναι θεολογικά, ἐπίσημα, διατρανωτικά, ὅπως καὶ τὸ Εὐαγγέλιο, ποῦ ἀκούσατε. Εἶναι ἡ τροφή, ποῦ ταιριάζει στὸ πνευματικὸ τραπέζι τοῦ ἄμβωνος τέτοια μέρα, τὴν ἡμέρα τοῦ Πάσχα.

«Στὴν ἀρχὴ ἦταν ὁ Λόγος κι' ὁ Λόγος ἦταν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Θεὸς ἦταν ὁ Λόγος.» Στὰ τρία μέρη τοῦ πρώτου αὐτοῦ στίχου δὲν κηρύττεται μόνο ἡ θεότης τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ κατοπτρίζεται κι' ὅλη ἡ Ἁγία Τριάς.

«Στὴν ἀρχὴ ἦταν ὁ Λόγος.» Ὁ εὐαγγελιστὴς μᾶς λέγει ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ἄναρχος ὅπως ὁ Πατὴρ. Γιατὶ τὸ «ἐν ἀρχῇ» ἐδῶ σημαίνει ἀνεκάθεν, παντοτινά. Ὑπῆρχε πάντα, ὅπως κι' ὁ Πατὴρ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον γεννήθηκε, ἀλλὰ χωρὶς νὰ εἶναι καιρὸς ποῦ νὰ μεσολαβῆ ἀνάμεσα στὴν ὑπόστασι τοῦ Πατρὸς καὶ τὴ γέννησι τοῦ Υἱοῦ. Στὸ πρῶτο, λοιπόν, αὐτὸ μέρος κατοπτρίζεται ὁ Πατὴρ.

«Καὶ Θεὸς ἦταν ὁ Λόγος.» Ἐδῶ, στὸ δεύτερο, ἀστράφτει ἡ θεότης τοῦ Υἱοῦ.

«Κι' ὁ Λόγος ἦταν πρὸς τὸν Θεό». Τὸ «πρὸς τὸν Θεό» σημαίνει τὴν σχέσι Πατρὸς καὶ Υἱοῦ, σχέσι ἀγάπης καὶ δόξης. Ἀλλά, καθὼς διδάσκει ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νάζιανζηνός, αὐτὴ ἡ ἀγάπη κι' αὐτὴ ἡ δόξα εἶναι τὸ Ἅγιο Πνεῦμα.

Σημείωσε ἀκόμη καὶ τὸ ἐξῆς γιὰ τὸ «ἐν ἀρχῇ». Τὸ «ἐν ἀρχῇ» τοῦ Ἰωάννου προηγεῖται ἀπὸ τὸ «ἐν ἀρχῇ» τοῦ Μωϋσέως, μὲ τὸ ὁποῖο ἀρχίζει ἡ Γένεσις κι' ὀλόκληρη ἄρα ἡ Ἅγία Γραφή, ἀφοῦ ἡ Γένεσις εἶναι τὸ πρῶτο τῆς βιβλίου. Γιατὶ τὸ «ἐν ἀρχῇ» τῆς Γενέσεως ἀναφέρεται στὴν κτίσι: «ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν». Ἐνῶ τὸ «ἐν ἀρχῇ» τοῦ εὐαγγελιστοῦ ἀναφέρεται στὸν Κτίστη, ποῦ ἦταν πρὶν ἀπὸ τὰ κτίσματα.

Δόσε ἐπίσης προσοχὴ καὶ στὸ «πρὸς τὸν Θεό». Μέσα σ' αὐτὸ τὸ «πρὸς», δηλαδὴ μέσα στὴν ἀγάπη καὶ τὴ δόξα τοῦ Πατρὸς, χωρεῖ ὀλόκληρος ὁ Χριστὸς καὶ τὸ μυστικὸ του σῶμα, ποῦ εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Ἀκόμη ἰδὲς αὐτὸ τὸ «πρὸς τὸν Θεό» κι' ὡς πυξίδα τῆς Ἐκκλησίας. Γιατὶ ἡ Ἐκκλησία ἀληθινὰ πλέει πρὸς τὸν Θεὸ μὲ κυβερνήτη τὸν Χριστό.

«Αὐτὸς ἦταν στὴν ἀρχὴ πρὸς τὸν Θεό». Ἀπὸ τὰ τρία μέρη τοῦ ἀρχικοῦ στίχου, ὁ Ἰωάννης ἐπαναλαμβάνει ἐδῶ τὸ πρῶτο. Γιατὶ ἄραγε; Ἰσως γιὰ νὰ τυπώσῃ στὴν ψυχὴ καλύτερα τὴν ἀλήθεια, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ἀνέκαθεν ἀχώριστος ἀπὸ τὸν Πατέρα, πρᾶγμα ποῦ ἐξαιρεῖ τὴ θεότητα τοῦ Χριστοῦ.

«Ὅλα ἐγιναν μέσῳ αὐτοῦ καὶ χωρὶς αὐτὸν δὲν ἐγινε τίποτε ἀπ' ὅσα ἐγιναν». Ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ Σοφία κι' ὁ Λόγος τοῦ Πατρὸς καὶ μ' αὐτὴ τὴ σοφία κι' αὐτὸν τὸν λόγο ἐγιναν τὰ πάντα, ὁ ἀόρατος κι' ὁρατὸς κόσμος. Κι' ὅταν ἡ ἁμαρτία χάλασε τὴν πρώτη δημιουργία, πάλι μὲ τὸν Χριστό, σὰν αὐτὸς ἦλθε στὸν κόσμος, ἐγινε ἡ καινὴ κτίσις, ἡ καινούργια κτίσις.

«Σ' αὐτὸν ζωὴ ἦταν κι' ἡ ζωὴ ἦταν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων». Ὁ Κύριος λέγει ὁ ἴδιος σὲ ἄλλο μέρος τοῦ Εὐαγγελίου: «Ἐγὼ εἰμι ἡ ζωὴ». Καί: «ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου». Φῶς καὶ ζωὴ, ἀλήθεια κι' ἀγιότης εἶναι ἓνα πρᾶγμα μέσα στὸν χριστιανό.

«Καὶ τὸ φῶς στὸ σκοτάδι λάμπει καὶ τὸ σκοτάδι δὲν τὸ κατάπιε». Τὸ φῶς, ὁ Χριστὸς, δὲν κρύβεται. Τὸ σκοτάδι τῆς ἁμαρτίας, ὅσο πηχτό κι' ἂν εἶναι, δὲν μπορεῖ νὰ σκεπάσῃ τὸν Χριστὸ ἀπὸ τὶς καρδιές ποῦ τὸν διψοῦν.

«Υἱὸς ἦν ἑνὸς ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὸν Θεό, τὸ ὄνομα του Ἰωάννης». Ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος εἶναι ὁ τελευταῖος προφήτης τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ποῦ δὲν προεῖπε μονάχα τὸν Χριστό, ἀλλὰ ἀξιώθηκε καὶ νὰ τὸν δείξῃ στοὺς ἀνθρώπους. «Αὐτὸς ἦλθε σὲ μαρτυρία, γιὰ νὰ μαρτυρήσῃ γιὰ τὸ φῶς, ὥστε ὅλοι νὰ πιστέψουν μὲς ἀπ' αὐτόν». Τὸν ἥλιο τῆς Δικαιοσύνης, ποῦ ἀνέτειλε στὸν

κόσμο, τὸν μῆνυσε σὰν ἄλλος αὐγερινὸς ὁ Τίμιος Πρόδρομος. «Δὲν ἦταν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλὰ γιὰ νὰ μαρτυρήσῃ γιὰ τὸ φῶς». «Ἦταν τὸ φῶς τὸ ἀληθινό, ποὺ φωτίζει κάθε ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος ἔρχεται στὸν κόσμον». Δὲν ἦταν ὁ Ἰωάννης τὸ φῶς. Τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸ εἶναι ὁ Χριστὸς, ποὺ φωτίζει κάθε ἄνθρωπο.

«Στὸν κόσμον ἦταν κι' ὁ κόσμος ἔγινε μέσῳ αὐτοῦ κι' ὁ κόσμος δὲν τὸν γνώρισε». Στὸν στίχον αὐτόν, ποὺ ἐπίσης ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία μέρη, βλέπεις τὸν ἥσκιο τοῦ πρώτου στίχου, δηλαδὴ πῶς ὁ κόσμος, ἀντίθετα μὲ τὸν Χριστό, δὲν ἦταν ἐνωμένος μὲ τὴν Ἁγία Τριάδα.

«Στὸν κόσμον ἦταν». Ὁ ἄνθρωπος πλάσθηκε κατ' εἰκόνα τοῦ Θεοῦ Πατρὸς. Ἡ εἰκόνα αὐτῆ, καθὼς λέγει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, εἶναι ὁ Υἱός. Ὁ Υἱὸς τώρα κατέβηκε στὸν κόσμον, ἀλλὰ ὁ κόσμος δὲν τὸν γνωρίζει. Δὲν βλέπει τὸν Θεὸ Πατέρα, στὸν ὁποῖο ζητᾷ νὰ ὀδηγήσῃ ὁ Υἱὸς τὸ ἀνθρώπινο γένος.

«Κι' ὁ κόσμος μέσῳ αὐτοῦ ἔγινε». Ὁ Χριστὸς ἤλθε νὰ ξανακτίσῃ τὸν κόσμον μὲ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, νὰ φτιάξῃ ἀπὸ τὴν πεσμένη ἀνθρωπότητα μιὰ καινούργια. Ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι δὲν θέλουν νὰ βγοῦν ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ νὰ βρεθοῦν μέσα στὴν ἀγάπη καὶ τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ, ὅπου ὁ Υἱὸς του φωνάζει τὸν καθένα.

«Κι' ὁ κόσμος δὲν τὸν γνώρισε». Ὁ κόσμος δὲν πιστεύει στὴ θεότητα τοῦ Χριστοῦ, δὲν τὸν ἀναγνωρίζει.

«Στοὺς δικούς του ἤλθε, ἀλλὰ οἱ δικοὶ του δὲν τὸν κράτησαν». Ἦλθε στοὺς δικούς του, στὸ περιούσιον λαόν, ποὺ εἶχε προειδοποιηθῆ ἀπὸ τοὺς προφῆτες καὶ ποὺ ὁ Θεὸς εἶχε διαλέξει ἀνάμεσα σ' ὅλους τοὺς λαούς. Ἀλλὰ ὁ λαὸς αὐτὸν δὲν τὸν ὑποδέχθηκε. Δὲν τοῦ ἄνοιξε τὰ χέρια νὰ τὸν ἀγκαλιάσῃ. Δὲν τὸν κράτησε.

«Κι' ὅσοι τὸν δέχθηκαν, τοὺς ἔδωσε τὴν ἐξουσία νὰ γίνουν τέκνα τοῦ Θεοῦ, σ' ὅσους πιστεύουν στὸ ὄνομά του». Κι' ἐδῶ πάλι κατοπτρίζεται τῆς Ἁγίας Τριάδος τὸ μυστήριον. Στὸ «ὅσοι τὸν δέχθηκαν» ὁ Πατήρ, κατὰ τὸν λόγο τοῦ Χριστοῦ ποὺ λέγει: «οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν Υἱὸν εἰ μὴ ὁ Πατήρ, οὐδὲ τὸν Πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ Υἱὸς καὶ ὃ ἐὰν βούληται ὁ Υἱὸς ἀποκαλύψαι». «Ὅσοι λοιπὸν δέχονται τὸν Υἱόν, δέχονται καὶ τὸν Πατέρα. Τὰ λόγια ποὺ ἀνέφερα εἶναι ἀπὸ τὸν εὐαγγελιστὴ Ματθαῖον, ἀλλὰ μοιάζουν τόσο στὸ ὕφος μ' ἐκεῖνα τοῦ Ἰωάννου. Γιατὶ πάνω ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη γλῶσσα εἶναι ἡ γλῶσσα τοῦ ἐνὸς Πνεύματος.

«Στὸ «τοὺς ἔδωσε ἐξουσία νὰ γίνουν τέκνα τοῦ Θεοῦ», ἀντιφεγγίζεται ὁ Υἱός. Γιατί, ὅπως ὁ Χριστὸς εἶναι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴ φύσιν, ἔτσι κι' ὅσοι δέχονται τὸν Χριστό, γίνονται τέκνα τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴ χάριν.

Τέλος, στὸ «ὅσοι πιστεύουν στὸ ὄνομά του» λάμπει τὸ Ἅγιο

Πνεῦμα, πού αὐτό μᾶς χαρίζει τὴν πίστι κι' ὅλα τὰ ἄλλα δῶρα τῆς χάριτος.

«Αὐτοὶ οὔτε ἀπὸ αἵματα οὔτε ἀπὸ θέλημα σαρκὸς οὔτε ἀπὸ θέλημα ἀνδρός, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν Θεὸ γεννήθηκαν». Ὁ χριστιανὸς δὲν εἶναι σαρκικός, ἀλλὰ πνευματικός ἄνθρωπος. Δὲν κατάγεται ἀπὸ τὸν χοϊκὸ Ἀδάμ, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν πνευματικὸ κι' οὐράνιο, πού εἶναι ὁ Χριστός.

«Κι' ὁ Λόγος ἔγινε σάρκα καὶ σκῆνωσε μέσα μας κι' εἶδαμε τὴ δόξα του, δόξα μονάκριβου Υἱοῦ ἀπὸ τὸν Πατέρα, γεμᾶτος χάρι κι' ἀλήθεια».

«Κι' ὁ Λόγος ἔγινε σάρκα». Αὐτὸς, πού ἐπλασε τὰ πάντα, τώρα γίνεται σάρκα, ντύνεται τὴν ἀνθρώπινη φύσι, γιὰ νὰ νικήσῃ τὴν ἁμαρτία. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος λέγει: Ὁ Χριστὸς ἐκρυψε τὸ ἀγίιστρι τῆς θεότητος στὸ δόλωμα τῆς ἀνθρώπινης σαρκας, ἀπατῶντας ἔτσι τὸν διάβολο, πού πιάσθηκε σ' αὐτὸ καὶ κατατροπώθηκε.

«Κι' ἐσκήνωσε μέσα μας». Ἐγινε ἓνα μὲ μᾶς, κατοίκησε μέσα μας. Ἦλθε κι' ἔπιασε τὴν ἄδεια θέσι του, πού φυλάγαμε πάντα γι' αὐτόν. Γιατὶ τὸν περιμέναμε κι' ὅ,τι ποθοῦσαμε ἦταν αὐτός.

«Κι' εἶδαμε τὴ δόξα του». Ὁ Ἰωάννης ἦταν ἓνας ἀπὸ τοὺς τρεῖς ἀποστόλους, πού στάθηκαν μάρτυρες τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου πάνω στὸ ὄρος Θαβώρ.

«Δόξα σὰν μονάκριβου Υἱοῦ ἀπὸ τὸν Πατέρα». Ὁλη ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ λάμπει στὸν μονογενῆ του, τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό.

«Γεμᾶτος χάρι κι' ἀλήθεια». Ὁ Χριστὸς εἶναι τὸ πλήρωμα τῆς χάριτος καὶ τῆς ἀληθείας. Χωρὶς τὸ ἓνα δὲν μπορούμε νὰ ἀποχτήσουμε τὸ ἄλλο. Δηδαλὴ χωρὶς τὴν ἀγιότητα, πού γεννᾷ ἡ χάρις, δὲν βλέπουμε τὴν ἀλήθεια. Καὶ χωρὶς τὴν ἀλήθεια τὴν ὀρθόδοξο, δὲν μπορεῖ νὰ σταθῇ ἡ ἀγιότης. Καὶ τὰ δύο αὐτὰ σὰν μυστικὸ σκεῦος τὰ περιέχει ἡ Ἐκκλησία γιατί αὐτὴ κατέχει τὸν Χριστό.

«Ὁ Ἰωάννης μαρτυρεῖ γι' αὐτόν καὶ φωνάζει λέγοντας αὐτὸς ἦταν πού εἶπα, ὁ ἐρχόμενος πίσω μου ἔγινε μπροστά μου, γιατί πρῶτος μου ἦταν». Ὁ ἓνας Ἰωάννης δίνει στὸν ἄλλο τὸν λόγο γιὰ τὸν Χριστό. Ὁ εὐαγγελιστὴς στὸν Πρόδρομο. Αὐτὸς τώρα μᾶς φωνάζει καὶ λέγει: ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἐκεῖνος, πού ἐγὼ προμήνυσα. Φάνηκε στὸν κόσμον ὕστερα ἀπὸ μένα, ἀλλὰ εἶναι ἀληθινὰ πρὶν ἀπὸ μένα, ὁ «παλαιὸς τῶν ἡμερῶν», ὁ ἀναρχος Υἱὸς τοῦ ἀνάρχου Πατρός.

«Κι' ἀπὸ τὸ πλήρωμά του πήραμε ἐμεῖς ὅλοι καὶ χάρι πάντα στὴ χάρι.» Πάλι παίρνει τὸ λόγο ὁ ἐπιστήθιος μαθητὴς καὶ λέγει: «Ὅλοι ἐμεῖς ἀντλήσαμε ἀπὸ τὴν ἄβυσσο τῆς χάριτος, πού εἶναι ὁ Χριστός. Ποῦοι ἐμεῖς; Τάχα μόνο οἱ ἀπόστολοι ἢ ὅλοι οἱ πιστοί;

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Αι ύπηρεσίαι του Τ.Α.Κ.Ε. μεταφέρθησαν από 1ης Μαρτίου τρ. έτους και ξετεγάσθησαν εις τον προσφάτως αγορασθέντα υπό του Ταμείου Γ' όροφο του επί τής οδού Έρμου 64 Μεγάρου, εις την ανώτερω δε διεύθυνσιν δέον να άπευθύνεται ή πρὸς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. άλληλογραφία.

Εις τὰ νέα Γραφεΐα του Ταμείου έτοποθετήθησαν τρεΐς τηλεφωνικαί συνδέσεις, αΐ όποιαί έξυπηρετοῦν: 1) ή ύπ άρθ. 34.284 τὰ γραφεΐα Προέδρου, Διευθόντος Συμβούλου και Γραμματεΐας, 2) ή ύπ' αριθ. 24.825 τὰ γραφεΐα Διευθόντος Πατρικῶ Συμβούλου και Κλάδου Ασθενείας, και 3) ή ύπ' αριθ. 33.995 τὰ Γραφεΐα του Λογιστηρίου, Συντάξεων και λοιπῶν ύπηρεσιῶν του Τ.Α.Κ.Ε.

—Σχετικῶς πρὸς τὸ χορηγηθὲν έσχάτως «Έκτακτον έπίδομα λουτροθεραπειας ή αεροθεραπειας» τὸ Τ.Α.Κ.Ε. έξέδωκε τήν ύπ' αριθ. 21/6/3/1958 Έγκύκλιον αὐτοῦ πρὸς τὰ Τοπικὰ Τ.Α.Κ.Ε. Δι' αὐτῆς καθορίζονται τὰ έξῆς:

1) Τὸ έπίδομα θά καταβάλλεται εις έκαστον συνταξιούχον και έκάστην συνταξιοδοτουμένην όρφανικήν οικογένειαν κατά μήνα Ίούλιον έκάστου έτους συγχρόνως με τήν σύνταξιν του μηνός Ίουλίου, δι ιδιαιτέρας άποδείξεως δέοντως χαρτοσημασμένης, χωρὶς να παρίσταται ανάγκη προσαγωγῆς εκ μέρους αὐτῶν δικαιολογητικῶ τινός.

2) Τὸ έπίδομα τῆς αεροθεραπειας ή λουτροθεραπειας καταβάλλεται εις τὸν συνταξιούχον ή τήν συνταξιοδοτουμένην όρφανικήν οικογένειαν τὸν Ίούλιον του άμέσως έπομένου από τῆς έναρξεως τῆς συνταξιοδοτήσεως των έτους. Κατά συνέπειαν συνταξιούχος ή όρφανική οικογένεια, ή έναρξις τῆς συνταξιοδοτήσεως του όποίου ή τῆς όποιας έγινετο λ. χ. τὸν οϊονδήποτε μήνα του έτους 1948, δικαιούται του έπίδοματος αεροθεραπειας ή λουτροθεραπειας από του έπομένου έτους 1959.

3) Εις περίπτωση μεταβιβάσεως τῆς συντάξεως ή όρφανική οικογένεια δέν δικαιούται να λάβη τὸ έπίδομα αεροθεραπειας ή λουτροθεραπειας, εάν ο άποθανὸν συνταξιούχος έλαβε τουτο κατά τὸ έτος κατά τὸ όποϊον άπεβίωσε.

Ί Ασφαλῶς όλοι οΐ πιστοΐ, πὸν εΐμαστε γερμένοι, σάν τὸν Ίωάννη, πάνω στὸ στῆθος του Λόγου κι' άντλοῦμε από εκεί μέσα τῆ χάρι και τήν αγάπη, τῆ σοφία και τήν αλήθεια, τήν ειρήνη και τήν άνάπαυσι.

«Διότι ο νόμος δόθηκε μέσφ του Μωϋσέως, ή χάρις κι' αλήθεια έγιναν μέσφ του Ίησϋ Χριστου». Ο παλαιός Νόμος δόθηκε μέσφ του Μωϋσέως, πὸν ἦταν άπλός άνθρωπος. Η χάρις κι' ή αλήθεια δέν δόθηκαν, αλλά έγιναν μέσφ του Χριστου, πὸν εΐναι ο λόγος του Θεου.

Έδῶ τελειώνει, αγαπητοΐ αδελφοΐ, τὸ πασχαλινὸ εὐαγγελικὸ άνάγνωσμα. Εΐθε τὰ ύψηλά αὐτὰ διδάγματα ν' άποθησαυρισθοῦν για πάντα στις ψυχές σας. Εΐθε ο άναστημένος Κύριος, όπως λαμπρά τὸν παρουσιάζει ο εὐαγγελιστής, ως Θεός και Σωτήρ, να μένη για πάντα μαζί σας.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

—Κατὰ τὴν συνεδρίαν τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. τῆς 19ης 2/1958 ἀπενεμήθησαν αἱ κάτωθι συντάξεις.

α) Λόγφ γήρατος εἰς τοὺς: 1) Πρεσβύτερον Ἡλίαν Κερασοβίτην, Ἱ. Μητρ. Τρίκκης καὶ Σταγῶν, ἐκ δρχ. 689 μηνιαίως ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου 1957. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἀπαξ βοήθημα δρχ. 8.610. Διὰ συντάξεις ἀπὸ 1/10/57 μέχρι 31/3/58 καὶ δῶρον ἑορτῶν Χριστουγέννων δραχμαὶ 4.823. Ἐξ αὐτῶν θὰ κρατηθοῦν ὀφειλόμενα ἀσφάλιστρα δρχ. 563,60. — 2) Πρεσβύτερον Νικόλαον Βησσαρ. Βαϊτσην, Ἱ. Μητρ. Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων, ἐκ δρχ. 705 μηνιαίως ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου 1957. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἀπαξ βοήθημα δρχ. 8.510. Διὰ συντάξεις ἀπὸ 1/10/57 μέχρι 31/3/58 καὶ δῶρον ἑορτῶν Χριστουγέννων δρχ. 4.935. Ἐξ αὐτῶν θὰ κρατηθοῦν ὀφειλόμενα ἀσφάλιστρα δρχ. 603. — 3) Πρεσβύτερον Δημήτριον Βησσ. Μητρῶν, Ἱ. Μητρ. Λαρίσης καὶ Πλαταμῶνος, ἐκ δρχ. 705 μηνιαίως ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1958. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἀπαξ δρχ. 8.820. Διὰ συντάξεις ἀπὸ 1/1/1958 μέχρι 31/3/1958 δρχ. 2115. Ἐξ αὐτῶν θὰ κρατηθοῦν ὀφειλόμενα ἀσφάλιστρα δρχ. 420. — 4) Πρεσβύτερον Ἀνδρέαν Δ. Ἀναγνωστόπουλον, Ἱ. Μητρ. Λαρίσης καὶ Πλαταμῶνος ἐκ δρχ. 689 μηνιαίως ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου 1957. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἀπαξ βοήθημα δρχ. 8.750. Διὰ συντάξεις ἀπὸ 1/12/1957 μέχρι 31/3/1958 καὶ δῶρον ἑορτῶν Χριστουγέννων 1957 δρχ. 3.445. Ἐξ αὐτῶν θὰ κρατηθοῦν ὀφειλόμενα ἀσφάλιστρα δρχ. 532. — 5) Πρεσβύτερον Χαράλαμον Δελούδαν, Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἐκ δρχ. 639 μηνιαίως ἀπὸ 1ης Ματοῦ 1957. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἀπαξ βοήθημα δρχ. 10.738. Διὰ συντάξεις ἀπὸ 1/5/1957 μέχρι 31/3/1958 καὶ δῶρον ἑορτῶν Χριστουγέννων 1957 δρχ. 7.390. Ἐξ αὐτῶν θὰ κρατηθοῦν ὀφειλόμενα ἀσφάλιστρα δρχ. 941. — 6) Πρεσβύτερον Κωνσταντῖνον Μόσχου Μόσχου, Ἱ. Μητρ. Διδυμοτείχου καὶ Ὀρεστιάδος, ἀπὸ 1ης Νοεμβρίου 1957. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἀπαξ βοήθημα δρχ. 8.680. Διὰ συντάξεις ἀπὸ 1/11/1957 μέχρι 31/3/1958 καὶ δῶρον ἑορτῶν Χριστουγέννων 1957 δρχ. 4.134. Ἐξ αὐτῶν θὰ κρατηθοῦν δρχ. 3.099 δι' ὀφειλόμενα ἀσφάλιστρα. — 7) Πρεσβύτερον Γεώργιον Νικολάου Ἀνδρώνην, Ἱ. Μητρ. Ἐλασσῶνος, ἐκ δρχ. 689 μηνιαίως ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου 1957. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἀπαξ βοήθημα δρχ. 8.610. Διὰ συντάξεις ἀπὸ 1/10/1957 μέχρι 31/3/1958 καὶ δῶρον ἑορτῶν Χριστουγέννων 1957 δρχ. 4.823. — Ἐξ αὐτῶν θὰ κρατηθοῦν ὀφειλόμενα ἀσφάλιστρα δρχ. 2.122. — 8) Πρεσβύτερον Ἰωάννην Μιχαήλ Φερούσην, Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἐκ δρχ. 797 μηνιαίως ἀπὸ 1ης Νοεμβρίου 1957. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἀπαξ βοήθημα δρχ. 11.284. Διὰ συντάξεις ἀπὸ 1/11/1957 μέχρι 31/3/1958 καὶ δῶρον ἑορτῶν Χριστουγέννων 1957 δρχ. 4.873. Ἐξ αὐτῶν θὰ κρατηθοῦν ὀφειλόμενα ἀσφάλιστρα δρχ. 2053.

β) Λόγφ πολυετοῦς ὑπηρεσίας εἰς τοὺς: 1) Πρεσβύτερον Κωνσταντῖνον Παχειδίην τοῦ Γεωργίου Ἱ. Μητρ. Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου, ἐκ δρχ. 705 μηνιαίως ἀπὸ 1ης Νοεμβρίου 1957. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἀπαξ βοήθημα δρχ. 8.680. Διὰ συντάξεις ἀπὸ 1/11/1957 μέχρι 31/3/1958 καὶ δῶρον ἑορτῶν Χριστουγέννων 1957 δρχ. 4.230. Ἐξ αὐτῶν θὰ κρατηθοῦν ὀφειλόμενα ἀσφάλιστρα δρχ. 815. — 2) Πρεσβύτερον Ἰωάννην Χριστ. Γκόλτσιον, Ἱ. Μητρ. Ἐλασσῶνος, ἐκ δρχ. 705 μηνιαίως ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου 1957. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἀπαξ βοήθημα δρχ. 8.750. Διὰ συντάξεις ἀπὸ 1/12/1957 μέχρι 31/3/1958 καὶ δῶρον ἑορτῶν Χριστουγέννων δρχ. 3.525. Ἐξ αὐτῶν θὰ κρατηθοῦν ὀφειλόμενα ἀσφάλιστρα δρχ. 1021. —

γ) Λόγφ ἀναπηρίας εἰς τοὺς: 1) Πρεσβύτερον Χαράλαμον Ἰωάννου Ἀθωνασίου, Ἱ. Μητρ. Θηβῶν καὶ Λεβαδείας, ἐκ

δρχ. 705 μηνιαίως από 1ης Φεβρουαρίου 1958. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δρχ. 8.890. Διὰ συντάξεις ἀπὸ 1/2/1958 μέχρι 31/3/1958 δρχ. 1410. Ἐξ αὐτῶν καὶ ἐκ τοῦ ἐφ' ἅπαξ βοηθήματος θὰ κρατηθοῦν ὀφειλόμενα ἀσφάλιστρα δρχ. 5.434. — 2) Πρεσβύτερον Ἀπόστολον Παράσκ. Πολυζώην, Ἰ. Μητρ. Μεσσηνίας, ἐκ δρχ. 797 ἀπὸ 1ης Νοεμβρίου 1957. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δρχ. 11.193. Διὰ συντάξεις ἀπὸ 1/11/1957 μέχρι 31/3/1958 καὶ δῶρον ἑορτῶν Χριστουγέννων 1957 δρχ. 4.782. Ἐξ αὐτῶν θὰ κρατηθοῦν ὀφειλόμενα ἀσφάλιστρα δρχ. 4.512,40. — 3) Πρεσβύτερον Ἀθανάσιον Θεοδ. Θεοδοσιάδην, Ἰ. Μητρ. Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου, ἐκ δρχ. 826 μηνιαίως ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου 1957. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δρχ. 11.375. Διὰ συντάξεις ἀπὸ 1/12/57 μέχρι 31/3/1958 καὶ δῶρον ἑορτῶν Χριστουγέννων 1957 δρχ. 4130. Ἐξ αὐτῶν θὰ κρατηθοῦν ὀφειλόμενα ἀσφάλιστρα δρχ. 2791. — 4) Πρεσβύτερον Γρηγόριον Γρηγορίου Καμπασακάλην, Ἰ. Μητρ. Διδυμοτείχης καὶ Ὀραστειᾶδος, ἐκ δρχ. 667 μηνιαίως ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου 1957. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δρχ. 8750. Διὰ συντάξεις ἀπὸ 1/12/1957 μέχρι 31/3/1958 καὶ δῶρον ἑορτῶν Χριστουγέννων 1957 δρχ. 3.375. Ἐξ αὐτῶν θὰ κρατηθοῦν ὀφειλόμενα ἀσφάλιστρα δρχ. 2.218.

Δ) Δόγφ προώρου θανάτου εἰς τὰς: 1) Πρεσβυτέραν Ρωξάνην, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 3/10/1957 Πρεσβυτέρου Ν. Παπαδημητρίου, Ἰ. Μητρ. Καστορίας καὶ εἰς τὰς ἀγάμους θυγατέρας αὐτῆς Εὐδοκίαν καὶ Αἰκατερίνην, ἐκ δρχ. 594 μηνιαίως ἀπὸ 3ης Ὀκτωβρίου 1957. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δρχ. 8.610. Διὰ συντάξεις ἀπὸ 3/10/1957 μέχρι 31/3/1958 καὶ δῶρον ἑορτῶν Χριστουγέννων 1957 δρχ. 4.118. Ἐξ αὐτῶν θὰ κρατηθοῦν ὀφειλόμενα ἀσφάλιστρα δρχ. 715. 2) Πρεσβυτέραν Ναζλῆν, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 1/11/1957 Πρεσβυτέρου Ἐμμανουὴλ Γερασιῶμ Ἰ. Μητρ. Σιδηροκάστρου, καὶ τὴν ἀγαμὴν θυγατέρα αὐτῆς Ἀναστασίαν καὶ ἀνήλικον υἱὸν τῆς Ἰορδάνην, ἐκ δρχ. 560 μηνιαίως ἀπὸ 1ης Νοεμβρίου 1957. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δρχ. 8.680. Διὰ συντάξεις ἀπὸ 1/11/1957 μέχρι 31/3/1958 καὶ δῶρον ἑορτῶν Χριστουγέννων 1957 δρχ. 3.360. Ἐξ αὐτῶν θὰ κρατηθοῦν ὀφειλόμενα ἀσφάλιστρα δρχ. 2.673. — 3) Πρεσβυτέραν Δικαίαν, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 17/3/1957 Πρεσβυτέρου Θέμελη Τσαγκάρη, Ἰ. Μητρ. Λέρου, Καλύμνου καὶ Ἀστυπάλαιας, καὶ ἀγάμους θυγατέρας αὐτῆς Αἰκατερίνην, Εἰρήνην, Νομικήν, Ἐλένην καὶ Ὑπαπαντήν, ἐκ δρχ. 439 μηνιαίως ἀπὸ 17ης Μαρτίου 1957. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δρχ. 7.098. Διὰ συντάξεις ἀπὸ 17/3/1957 μέχρι 31/3/1958 καὶ δῶρα Πάσχα 1957 καὶ Χριστουγέννων 1957 δρχ. 7.932. Ἐξ αὐτῶν θὰ κρατηθοῦν ὀφειλόμενα ἀσφάλιστρα δρχ. 1.052. — 4) Πρεσβυτέραν Κλεονίκην, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος πρεσβυτέρου Ματθαίου Ἀν. Παπαδοπούλου, Ἰ. Μητρ. Θεσσαλονίκης, ἐκ δρχ. 576 μηνιαίως ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου 1957. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δρχ. 11.193. Διὰ συντάξεις ἀπὸ 1/10/1957 μέχρι 31/3/1958 καὶ δῶρον ἑορτῶν Χριστουγέννων 1957 δρχ. 4.032. Ἐξ αὐτῶν θὰ κρατηθοῦν ὀφειλόμενα ἀσφάλιστρα δρχ. 1439. — 5) Πρεσβυτέραν Χρυσάνθην, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 5/11/1957 πρεσβυτέρου Νικολάου Μελάχρη, Ἰ. Μητρ. Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, καὶ ἀγάμους θυγατέρας αὐτῆς Ρουμπίνην καὶ Εὐτυχίαν, ἐκ δρχ. 533 μηνιαίως ἀπὸ 5ης Νοεμβρίου 1957. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δρχ. 8.680. Διὰ συντάξεις ἀπὸ 5/11/1957 μέχρι 31/3/1958 καὶ δῶρον ἑορτῶν Χριστουγέννων 1957 δρχ. 3.127. Ἐξ αὐτῶν θὰ κρατηθοῦν ὀφειλόμενα ἀσφάλιστρα δρχ. 1962. — 6) Μάρθαν, σύζυγον τοῦ ἀποβιώσαντος κλητῆρος τῆς Ἰ. Μητρ. Ἰωαννίνων Ἀθανασίου

Α Λ Λ Η Λ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Αϊδεσ. Κ. Π. Ἐπαρχιώτην. Εἰς τὴν ἐπιστολήν σας ἀπαντῶμεν ἐυχαρίστως. Ὀφείλομεν ὁμως νὰ σημειώσωμεν ὅτι δάνεια οἰαοδήποτε φύσεως δὲν χορηγεῖ πρὸς τὸ παρὸν τὸ Τ.Α.Κ.Ε. Ἐξητήθη ἡ ἔγκρισις τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία ὁμως εἰσέτι δὲν ἐχορηγήθη. Ὡς ἐγράψαμεν ἐπανειλημμένως, ἡ χορήγησις δανείων θὰ ἀναγγεληθῇ ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ «Ἐφημερίου». Ἀλλὰ καὶ τότε αἱ αἰτήσεις δέον νὰ ἀπευθύνωνται πρὸς τὸ Τ. Α. Κ. Ε. μέσῳ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων. Διὰ νὰ χορηγηθῇ ἐνυπόθηκον δάνειον δέον νὰ ὑποβληθοῦν εἰς τὸ Τ. Α. Κ. Ε. 1) Τίτλοι ἰδιοκτησίας τῶν προσφερομένων εἰς ὑποθήκην ἀκινήτων, μετὰ τῶν σχετικῶν πιστοποιητικῶν μεταγραφῆς ἰδιοκτησίας, βαρῶν καὶ πιστοποιητικοῦ διεκδικήσεως, τὸ ὅποιον νὰ ἀναφέρεται εἰς τὸν ζητούμενον τὸ δάνειον καὶ εἰς τοὺς δικαιωπαρόχους αὐτοῦ μέχρι καὶ τοῦ ἔτους 1910. 2) Ἐκτίμησις περὶ τῆς ἀξίας τοῦ εἰς ὑποθήκην προσφερομένου ἀκινήτου. Ἡ ἐκτίμησις γίνεται ὑπὸ τοῦ μηχανικοῦ τοῦ Πολεοδομικοῦ Γραφείου τῆς περιφέρειας, εἰς τὸ ὅποιον ἀγροτικὸν ἀκίνητον ἢ ἐκτίμησις γίνεται ὑπὸ τοῦ Γεωπόνου τῆς Γεωργικῆς Ὑπηρεσίας, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται τὸ ἀκίνητον. Διὰ τὰς Ἀθήνας ἡ ἐκτίμησις γίνεται ὑπὸ τοῦ Ἀρχιτέκτονος τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. 3) Τὸ δάνειον τὸ ὅποιον θὰ χορηγηθῇ θὰ ἀντιπροσωπεύη μέχρι τοῦ ἐνὸς τρίτου τῆς ἀξίας τῶν κτημάτων τῶν προσφερομένων εἰς ὑποθήκην. 4) Πιστοποιητικὸν φορολογικῆς ἐνημερότητος, τὸ ὅποιον πρέπει νὰ προσκομισθῇ πρὸ τῆς καταβολῆς τοῦ δανείου. 5) Πυρασφαλιστήριον συμβόλαιον. Τὰ ἔξοδα ἅπαντα (συμβολαιογραφικά, ἐκτιμήσεων κ.λ.π.) βαρύνουν τὸν δανειζόμενον. Ἐὰν πρόκειται περὶ οἰκοπέδου, τοῦτο πρέπει νὰ εὐρίσκεται ἐντὸς τοῦ ἐγκεκριμένου σχεδίου πόλεως. Διὰ τὴν τελικὴν ἔγκρισιν τοῦ δανείου πρέπει νὰ εὐρίσκωνται ὅλα τὰ δικαιολογητικὰ ἐν πλήρει τάξει. Ὁ τόκος ἀνέρχεται εἰς 7%₀, ἡ δὲ προθεσμία ἐξόφλησεως δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίη τὰ 10 ἔτη. Ἡ ἐξόφλησις γίνεται δι' ἑξαμηνιαίων τοκοχρεωλυτικῶν δόσεων. — Αἶδεσ. Ἐμμανουὴλ Σάργην, Καρλόβασι Σάμου. Ἐφ' ὅσον ὡς διάκονος κατεβάλετε ἀσφάλιστρα ἀπὸ τοῦ 1910 μέχρι τοῦ 1942, ὁπότε ἐχειροτονήθητε πρεσβύτερος, λαμβά-

Κάλλου, ἐκ δρχ. 885 μηνιαίως ἀπὸ 1/3/1958. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δρχ. 15.192. Διὰ σύνταξιν ἀπὸ 1/3/1958 μέχρι 31/3/1958 δρχ. 855. Ἐξ αὐτῶν καὶ ἐκ τοῦ ἐφ' ἅπαξ βοηθήματος θὰ κρατηθοῦν ὀφειλόμενα ἀσφάλιστρα δρχ. 4.640.

Ε) Μετεβιβάθησαν αἱ συντάξεις: 1) Τοῦ ἀποβιώσαντος πρεσβυτέρου Γεωργίου Σπ. Σκιαδᾶ, Ἱ. Μητρ. Φθιώτιδος, εἰς τὴν Πρεσβυτέραν αὐτοῦ Αἰκατερίνην καὶ τὴν ἀγαμὸν θυγατέρα αὐτῆς Δέσποιναν, ἐκ δρχ. 557 μηνιαίως ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1968. Διὰ συντάξεις ἀπὸ 1/1/1958 μέχρι 31/3/1958 δρχ. 1671. 2) Τοῦ ἀποβιώσαντος Πρεσβυτέρου Γεωργίου Νικ. Σταύκου, Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, εἰς τὴν σύζυγον αὐτοῦ Καλλιρόην, ἐκ δρχ. 500 μηνιαίως ἀπὸ 1ης Φεβρουαρίου 1958.

νοντα ὑπ' ὄφιν κατὰ τὴν κρατοῦσαν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἄποψιν. Δύνασθε ἐπομένως παραιτούμενος, ὡς γράφετε, τὴν 31/12/1958 νὰ λάβετε σύνταξιν λόγῳ πολυετοῦς ὑπηρεσίας, ἢ ὁποία θὰ ἀνέρχεται εἰς 870 δραχμὰς μηνιαίως. Ὡς ἐφ' ἅπαξ θὰ λάβετε περὶ τὰς 12.550 δραχμὰς. Σᾶς συνιστῶμεν ὁμως 2-3 μῆνας πρὸ τῆς παραιτήσεώς σας νὰ ὑποβάλετε αἴτησιν πρὸς τὸ Τ.Α.Κ.Ε., διὰ τῆς ὁποίας νὰ ζητήτε, ὅπως ἀναγνωρισθοῦν ἐπισήμως ὡς συντάξιμος χρόνος τὰ ἔτη τῆς ὑπηρεσίας σας ὡς διακόνου, διὰ τὰ ὁποία κατεβάλετε ἀσφάλιστρα. Σᾶς πληροφοροῦμέν ἐπίσης ὅτι τὸ ἐπόμενον ἔτος (32-12-59) θὰ δικαιοῦσθε συντάξεως λόγῳ ὄριον ἡλικίας (γῆρατος). Αἶδεσ. *Λεωνίδα* *Παπαδόπουλον*, Ἀρόρην Πατρῶν. Παραιτούμενος λόγῳ ἀνικανότητος θὰ λάβετε σύνταξιν δρχ. 826 καὶ ἐφ' ἅπαξ δρχ. 8.820. Πρὶν ὁμως παραιτηθῆτε πρέπει νὰ ἔχετε πιστοποιητικὸν δύο ἰατρῶν, διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου σας, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ ἐμφαίνεται ὅτι εἶσθε ἀνίκανος πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἐφημεριακῶν σας καθηκόντων. Τυχὸν ἀπόλυσίς σας πρὶν ἐκδοθῆ τὸ ἐν λόγῳ πιστοποιητικὸν θὰ ἔχη δυσαρέστους συνεπείας. Σχετικῶς πρὸς τὰ λοιπὰ δικαιολογητικά, τὰ ὁποία πρέπει νὰ ὑποβάλετε, γράφομεν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 19 φύλλον τοῦ «Ἐφημερίου», τοῦ παρελθ. ἔτους (1957), σ. 520 ἐξῆς. — Αἶδεσ. *Βασίλειον* *Σπυρίδου Νούσιαν*, Χρυσοπηγὴν Πρεβεζῆς. Ἐὰν παραιτηθῆτε τώρα θὰ λάβετε ὡς σύνταξιν δραχμὰς 826 μηνιαίως. Ἐὰν παραιτηθῆτε μετὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ τρ. ἔτους ἢ σύνταξις σας θὰ εἶναι 870 δραχμὰς. Ὡς ἐφ' ἅπαξ θὰ λάβετε δραχμὰς 11.450 περίπου, ἐὰν παραιτηθῆτε τώρα, 12.550 δρχ. περίπου ὅταν παραιτηθῆτε τὸν Ἰούνιον. Ὅπως γνωρίζετε τὸ ἐφ' ἅπαξ βοήθημα ἠδξήθη προσφάτως. Πρὸς τὸ παρὸν δὲν προβλέπεται καὶ νέα αὔξησις. Τὸ βοήθημα ὁμως αὐξάνεται, ὅσον αὐξάνονται καὶ τὰ ἔτη συμμετοχῆς εἰς τὸ Ταμεῖον Ἀρωγῆς. Σχετικῶς πρὸς τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά γράφομεν εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 19 τεύχος τοῦ «Ἐφημερίου» τοῦ παρ. ἔτους (1957) εἰς τὴν σελίδα 520 καὶ ἐξῆς. — Ὅσ. Ἱερομόναχον *Ἀκაკιον Παπαδάκην*, Ἀμνάτων Ρεθύμνης. Πρὸς τὸ παρὸν δὲν δικαιοῦσθε συντάξεως διότι δὲν ἔχετε οὔτε 35ετῆ ὑπηρεσίαν, οὔτε ἔχετε καταληφθῆ ὑπὸ τοῦ ὄριον ἡλικίας, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ 75ον τῆς ἡλικίας. Ἐκτός ἐὰν ἐπικαλῆσθε λόγους ὑγείας, οἱ ὁποῖοι νὰ σᾶς καθιστοῦν ἀνίκανον πρὸς ἐπιτέλεσιν τῶν ἐφημεριακῶν σας καθηκόντων. Τοῦτο ὁμως πρέπει νὰ πιστοποιηθῆ ὑπὸ δύο ἰατρῶν, διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου σας. Τὸ ὅτι χειροτονεῖται νέος ἱερεὺς δὲν σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ ἀποστρατευθῆτε. Εἶναι δυνατόν ὁ Μητροπολίτης σας νὰ σᾶς χρησιμοποίησιν εἰς ἄλλην ἐνορίαν διὰ νὰ συμπληρώσετε τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον διὰ τὴν συνταξιοδότησιν σας. Θὰ ἀπαιτηθῆ δὲ περίπου πενταετία εἰσέτι. Αἶδεσ. *Χρῖστον Α. Χ.* Ἐχετε βεβαίως συμπληρώσει τὸ ὄριον ἡλικίας, ἀλλὰ διὰ νὰ λάβετε σύνταξιν πρέπει νὰ ἔχετε 20 ἔτη συμμετοχῆς εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. ἢ τουλάχιστον 15 ἔτη συμμετοχῆς, ὁπότε τὰ ὑπόλοιπα 5 ἔτη δύνασθε νὰ συμπληρώσετε διὰ καταβολῆς τῶν ἀσφαλιστρῶν. Ἀνυπόμεθα διότι τὸ βιβλίον, τὸ ὁποῖον ζητεῖτε, δὲν ἠδυνήθημεν νὰ τὸ ἀνεύρωμεν, δεδομένου ὅτι τοῦτο ἔχει ἐξαντληθῆ πρὸ πολλοῦ.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σεβ. Μητροπολίτου Παραμυθίας Τίτου, Ἡ προσκλήνυσις τοῦ τιμίου Σταυροῦ.—Βασ. Ἡλιάδης, Ὁ εὐαγγελισμὸς διπλῆ ἑορτῇ τῆς φυλῆς μας.—Χρυσοστόμου, Ὁ τέταρτος περὶ περὶ Ἱερωσῦνης λόγος (Μετφρ. Θεοδόση Σπεράντζα). — Φώτου Γιοφύλλη, Ὁ Ἀκάθιστος Ὕμνος. — Ἀνθίμου Θεολογίτου, Οἱ ἅγιοι ναοί. — Πέτρου Γλέζου, Ἀνάγκη προστάσιος τῶν ἐκκλησιαστικῶν μας μνημείων. — Βασ. Μουστάκη, Κηρύγματα εἰς τὰ εὐαγγελικὰ Ἀναγνώσματα τῶν Κυριακῶν καὶ τὰς ἑορτάς τοῦ ἔτους 1958. — Εἰδήσεις τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. — Ἀλληλογραφία.

Παρακαλοῦνται τὰ Μητροπολιτικά Γραφεῖα, ὅπως ἐπιστρέφουν συμπεπληρωμένας τὰς κατὰ τρίμηνον ἀποστέλλομένας καταστάσεις μεταβολῶν τῶν Ἐφημερίων. Ἄνευ τῶν καταστάσεων τούτων εἶναι ἀδύνατος ἡ ἐνημέρωσις τοῦ Περιοδικοῦ ἐπὶ τῶν γινομένων μεταθέσεων, διορισμῶν, θανάτων καὶ λοιπῶν μεταβολῶν.

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὅποια ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν κ.λ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι Ἐφημέριοι δύνανται νὰ ἀπευθύνουν πρὸς τὸν «Ἐφημέριον» ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις εἰς αὐτοὺς θὰ δίδωνται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας, εἴτε εἰς ἄλλην εἰδικὴν σελίδα.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχ. ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειώσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»
Ὁδὸς Φιλοθέης 19—Ἀθῆναι. Τηλ. 27-689.

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου: Τ. Ρούτσος, Κοκκουλάρη 9, Ν. Χαλκηδόν.